

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Vývoj nezaměstnanosti v regionu Rychnov nad Kněžnou

Lukáš Plocek

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lukáš Plocek

Podnikání a administrativa

Název práce

Vývoj nezaměstnanosti v regionu Rychnov nad Kněžnou

Název anglicky

Development of unemployment in the region Rychnov nad Kněžnou

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je analýza současného stavu a vývoj nezaměstnanosti v regionu Rychnov nad Kněžnou. V teoretické části se zabývá základními pojmy nezaměstnanost a trh práce. V praktické části ukazuje vývoj a současný stav nezaměstnanosti v regionu Rychnov nad Kněžnou a porovnání s Královéhradeckým krajem a Českou republikou. V závěru budou navržena opatření ke snížení nezaměstnanosti.

Metodika

V teoretické části je použit popis a charakteristika nezaměstnanosti a trhu práce.

V praktické části studium dokumentů, analýza zpráv Českého statistického úřadu, základní statistické metody a zhodnocení zjištěných dat.

Doporučený rozsah práce

40 – 50 stran

Klíčová slova

Nezaměstnanost, Trh práce, Rychnov nad Kněžnou, vývoj, zaměstnanost, aktivní politika zaměstnanosti

Doporučené zdroje informací

BRČÁK, J. – SEKERKA, B. *Makroekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-245-5.

BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999. ISBN 80-7079-635-9.

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

SIROVÁTKA, T. – MAREŠ, P. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ FAKULTA, – NĚMEC, O. *Lidské zdroje na trhu práce*. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0350-6.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 11. 1. 2018

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 1. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Vývoj nezaměstnanosti v regionu Rychnov nad Kněžnou“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. 3. 2019

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu doc. Ing. Josefu Brčákovi, CSc., za pomoc a důležité rady, díky kterým jsem práci vypracoval.

Vývoj nezaměstnanosti v regionu Rychnov nad Kněžnou

Abstrakt

Práce se zabývá vývojem nezaměstnanosti v regionu Rychnov nad Kněžnou.

V teoretické části vysvětluje důležité pojmy, které jsou v práci využity. Nejdříve je popsán trh práce, jeho části a jejich fungování. Následně jsou vysvětleny důležité pojmy spojené s nezaměstnaností, její druhy a jak se měří. Poté je zde zmíněna politika zaměstnanosti, která ukazuje, jak se stát snaží snižovat nezaměstnanost. Na konci teoretické části je ukázán poměr dvou makroekonomických ukazatelů nezaměstnanosti a inflace.

V praktické části je nejdříve daný region charakterizován. Sledován je vývoj za posledních 11 let. následuje komparace s celým Královéhradeckým krajem a Českou republikou. Poté je popsáno, jak se od roku 2012 změnila struktura nezaměstnaných osob. Na konci praktické části je shrnutí výsledků a návrhy na opatření, které by mohly pomoci vyřešit vzniklé problémy v regionu Rychnov nad Kněžnou.

Klíčová slova: nezaměstnanost, politika zaměstnanosti, nabídka práce, trh práce, poptávka po práci, Rychnov nad Kněžnou, Škoda Auto, Kvasiny

Development of unemployment in the region Rychnov nad Kněžnou

Abstract

This bachelor thesis deals with the development of unemployment in the region of Rychnov nad Kněžnou.

In the theoretical part important concepts for this work are explained. Firstly, the labor market and its parts are described, how they work. Subsequently, important parts of unemployment, its types and how it is measured are explained. Then there is mentioned employment policy, which shows how the state is trying to reduce unemployment. At the end of the theoretical part is shown the ratio of two macroeconomic indicators of unemployment and inflation.

In the practical part, the region is characterized first. The development is monitored for 11 years, followed by comparison with the entire Hradec Králové region and the Czech Republic. Then follows the structure of the unemployed, as it has changed since 2012. At the end of the practical part is a summary of the results, followed by proposals for measures that could help solve the problems that have arisen in the Rychnov nad Kněžnou region.

Keywords: unemployment, employment policy, labor supply, labor market, labor demand, Rychnov nad Kněžnou, Škoda, Kvasiny

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Cíl práce a metodika	9
2.1 Cíl práce	9
2.2 Metodika	9
3 Teoretická východiska	10
3.1 Trh práce	10
3.1.1 Poptávka po práci.....	10
3.1.2 Nabídka práce	11
3.1.3 Rovnováha na trhu práce	12
3.1.4 Specifika trhu práce	12
3.1.5 Segmentace trhu práce	13
3.2 Nezaměstnanost.....	14
3.2.1 Měření a důležité ukazatele nezaměstnanosti	14
3.2.2 Druhy nezaměstnanosti	16
3.2.2.1 Podle dobrovolnosti.....	16
3.2.2.2 Podle vzniku	17
3.2.2.3 Podle délky nezaměstnanosti.....	18
3.2.3 Dopady nezaměstnanosti	19
3.2.4 Rizikové skupiny	20
3.2.5 Politika zaměstnanosti	20
3.2.5.1 Aktivní politika zaměstnanosti	21
3.2.5.2 Pasivní politika zaměstnanosti	23
3.2.5.3 Flexikurita.....	24
4 Analytická část	25
4.1 Charakteristika regionu Rychnov nad Kněžnou	25
4.2 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou	26
4.3 Vývoj nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji.....	30
4.4 Komparace okresu Rychnov nad Kněžnou a Královéhradeckého kraje.....	33
4.5 Komparace vývoje nezaměstnanosti a současného stavu okresu Rychnov nad Kněžnou a České republiky	36
4.6 Struktura uchazečů v evidenci úřadu práce a volných pracovních pozic v evidenci úřadu práce	39
4.6.1 Struktura podle věku	39
4.6.2 Struktura podle vzdělání	40
4.6.3 Struktura podle zaměstnaní.....	41

4.6.4	Doba evidence uchazečů	42
4.6.5	Struktura volných pracovních pozic v evidenci úřadu práce	42
4.6.6	Porovnání struktury uchazečů a volných pracovních pozic	43
Výsledky a diskuse		44
4.7	Vyhodnocení nezaměstnanosti a budoucí vývoj	44
4.8	Návrhy opatření na řešení situace	45
5	Závěr	47
6	Seznam použitých zdrojů	50
7	Přílohy	52

Seznam grafů

1 Graf: Křivka poptávky po práci	10
2 Graf: Křivka nabídky práce	11
3 Graf: Rovnováha na trhu práce	12
4 Graf: Beveridgova křivka	15
5 Graf: Dobrovolná nezaměstnanost	16
6 Graf: Nedobrovolná nezaměstnanost	17
7 Graf: Vývoj počtu nezaměstnaných a počtu volných pracovních míst	29
8 Graf: Porovnání vývoje mezi okresem Rychnov nad Kněžnou a Královéhradeckým krajem	33
9 Graf: Vývoj nezaměstnanosti České republiky, Královéhradeckého kraje a okresu Rychnov nad Kněžnou	36
10 Graf: Vývoj počtu volných míst na jednoho nezaměstnaného	38

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Vývoj vybraných ukazatelů od roku 2007 do roku 2018	26
Tabulka 2 – Vývoj vybraných ukazatelů v roce 2016	28
Tabulka 3 – Vývoj vybraných údajů za rok 2017	28
Tabulka 4 – Vývoj vybraných ukazatelů za rok 2018	29
Tabulka 5 – Vývoj vybraných ukazatelů od roku 2007 do roku 2017 v Královéhradeckém kraji	31
Tabulka 6 – Vybrané ukazatele k nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji k 31. 1. 2019	32
Tabulka 7 - Podíl nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a jeho okresech	33
Tabulka 8 – Podíl nezaměstnanosti k listopadu 2017	34
Tabulka 9 – neumístění uchazeči v evidenci úřadu práce k listopadu 2017	35
Tabulka 10 – Vývoj podílu nezaměstnanosti České republiky a okresu Rychnov nad Kněžnou	36
Tabulka 11 – Porovnání vybraných ukazatelů mezi Českou republikou a Rychnovem nad Kněžnou	38
Tabulka 12- Struktura podle věku a pohlaví k 31. 12. 2012 a 31. 12. 2017	39
Tabulka 13 – Struktura podle vzdělání za rok 2012 a rok 2017	40

Tabulka 14 – Struktura podle zaměstnání za rok 2012 a 2017	41
Tabulka 15 – Struktura uchazečů podle délky evidence na úřadu práce za rok 2012 a 2017	42
Tabulka 16 – Struktura volných pozic podle požadované vzdělání	42
Tabulka 17 – Struktura volných pozic podle CZ-ISCO	43

Seznam rovnic

Rovnice 1: Obecná míra nezaměstnanosti	14
Rovnice 2: Podíl nezaměstnaných osob (PNO)	15
Rovnice 3: Míra ekonomické aktivity	15

Seznam použitých zkratk

Český statistický úřad (ČSÚ)

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV)

Evropský sociální fond České republiky (ESFČR)

1 Úvod

Jak uvádí známé české přísloví „bez práce nejsou koláče,“ stává se práce důležitou součástí života, protože díky práci dostáváme odměnu, za kterou můžeme uspokojovat svoje potřeby.

Po revoluci v roce 1989 se v České republice mění podmínky na pracovním trhu. Od socialismu se přechází ke kapitalismu, najednou se zde projevují jevy tržní ekonomiky, jako je nezaměstnanost. Za socialismu totiž jev zvaný nezaměstnanost neexistoval, protože pracovat byla povinnost daná zákonem. Vznik pracovního trhu znamená, že je znovu kladen důraz na kvalitu a znalosti pracovníků, a zaměstnavatelé lpí na efektivnosti. Díky vzniku nového pracovního trhu se setkáváme, že si lidé nedokáží najít zaměstnání a stávají se tak nezaměstnanými, což může znamenat velký problém. A to jak ekonomický, kdy se velmi snižuje kupní síla nezaměstnaných a nezaměstnaní neodvádí daně jako zaměstnaní. Také je tu problém sociální – člověku se velmi snižuje životní úroveň tím, že nemá mzdu, což může vyústit i v rodinné problémy, izolaci od okolního světa, snížení sebevědomí a sebedůvěry nebo jsou zde časté případy, kdy se lidé stávají závislými na návykových látkách. Největším problémem je nezaměstnanost dlouhodobá. Stát se proto snaží proti nezaměstnanosti bojovat, a to jak aktivní politikou zaměstnanosti (např. rekvalifikačními kurzy), nebo pasivní politikou zaměstnanosti (např. pobíráním podpory v nezaměstnanosti).

Tato práce se bude zabývat vývojem nezaměstnanosti v regionu Rychnov nad Kněžnou a bude se snažit zjistit, jak dokázal snížit svou nezaměstnanost na hodnoty, jež jsou jedny z nejnižších v celé České republice.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je zjistit vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou ve zvoleném období.

Práce zhodnotí vývoj nezaměstnanosti ve vybraném regionu. Po zajištění výsledků bude provedena komparace s vývojem nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a v České republice. Zmíní subjekty, které zaměstnávají nejvíce lidí v daném regionu. Zjistí analýzu struktury nezaměstnaných osob a volných pracovních pozic, které jsou evidovány na úřadu práce.

Budou zjištěny dopady a důsledky nezaměstnanosti v daném regionu, prognóza budoucího vývoje a návrhy řešení, jež by při splnění daných podmínek mohly pomoci vyřešit nebo zlepšit dopady nezaměstnanosti.

2.2 Metodika

V teoretické části bakalářské práce bude použita literární rešerše, k níž budou využity publikace z knihovny na České zemědělské univerzitě, z knihovny Vysoké školy ekonomické, z Národní technické knihovny.

Data budou čerpána především z Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí, z Úřadu práce České republiky a Úřadu práce Rychnov nad Kněžnou. Ze získaných dat provedeme analýzu a syntézu. Data zaznamenáme do přehledných tabulek a grafů, pomocí programu Microsoft Office Excel, v němž pomocí funkcí provedeme i potřebné výpočty.

V analytické části bude uvedena charakteristika vybraného regionu, jeho největší zaměstnavatelé a vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou v období od roku 2007 do roku 2018. Ze zjištěných výsledků bude vytvořena komparace mezi vývojem v okrese Rychnov nad Kněžnou a Královéhradeckým krajem a také s vývojem České republiky.

Ze získaných dat bude porovnána struktura volných pracovních míst a nezaměstnaných osob v evidenci úřadu práce, a to mezi neumístěnými uchazeči v roce 2012 a v roce 2017. Z výsledků bude stanovena prognóza budoucího vývoje nezaměstnanosti a navržena různá řešení, jež by mohly pomoci ke snížení dopadů nezaměstnanosti.

3 Teoretická východiska

3.1 Trh práce

Trh práce je místo, kde se protíná nabídka práce, již představují lidé nabízející práci, s poptávkou po práci. Tu představují firmy, vláda i domácnosti, které nabízejí zaměstnání.

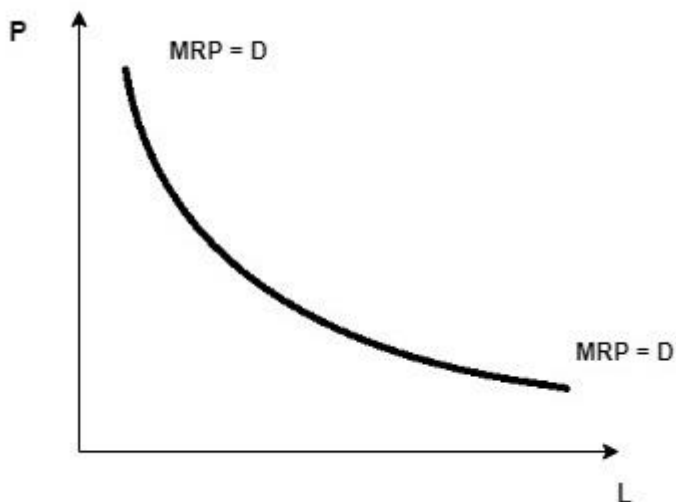
Práce společně s půdou a kapitálem patří mezi výrobní faktory, a dá se tedy v jistém slova smyslu nakupovat či prodávat. Ale samozřejmě to není jako na ostatních trzích, protože trh práce je velmi specifický, a to hlavně tím, že nositelem práce je člověk. Každý má jiné vlastnosti, znalosti a zájmy. Tím, že jsou lidé rozdílní, je rozdílná i práce, protože např. horník nemůže vykonávat práci doktora.

3.1.1 Poptávka po práci

Poptávku po práci vytvářejí zaměstnavatelé, především firmy. Je tzv. odvozenou poptávkou, což znamená, že je odvozená z poptávky spotřebitelů. Když budou zvyšovat spotřebu po statcích a službách, bude se zvyšovat i poptávka po práci, aby pak byl vytvořen dostatečný počet finálních produktů. Důležité je postavení firmy na trhu, její technologické postupy a dalších faktory. (Jírová, 1999, str. 9)

Všechny firmy chtějí maximalizovat zisk, tím pádem se při najímání dalších zaměstnanců řídí tím, aby náklady spojené s najmutím zaměstnance byly nižší než výnosy za daného zaměstnance.

1 Graf: Křivka poptávky po práci

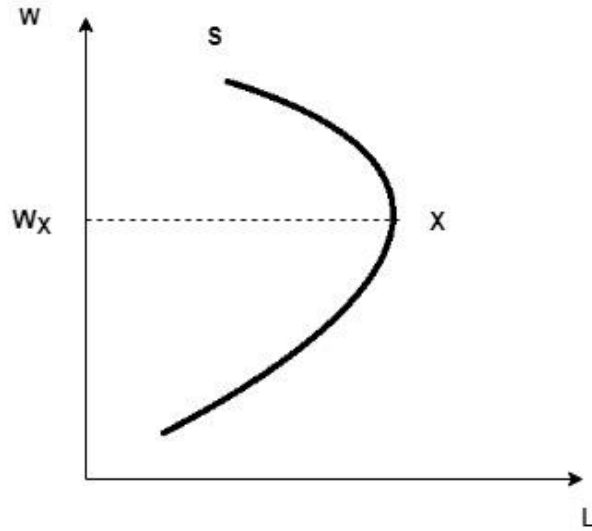

Zdroj: Brčák (2014)

3.1.2 Nabídka práce

Nabídku práce představují domácnosti. Ty si vybírají mezi svým volným časem a užitek, protože za práci dostávají mzdy, které pak uplatní k nákupu statků a služeb, aby uspokojily svůj užitek. To znamená, že nabídka práce je podmíněna dvěma hlavními faktory, a to výši reálných mezd a ztrátě volného času. Mezi těmito faktory si člověk vybírá. Situace je zobrazena v níže uvedeném grafu.

2 Graf: Křivka nabídky práce

Zdroj: Brčák (2014), vlastní tvorba

Do bodu X v grafu nabízí spotřebitel více práce při růstu reálné mzdy, protože ta mu přináší vysokou mzdu, za níž je ochoten pracovat déle. Nad bodem X už spotřebitel nebude pracovat tolik hodin, jelikož výše mezd je na takové úrovni, a tak spotřebitel bude dávat přednost svému volnému času za předpokladu stálých cen statků a služeb.

Mezi hlavní determinanty nabídky udává Jírová (1999, str. 8)

- reálné mzdy
- majetek
- jiné příjmy
- demografický vývoj
- tradice
- úroveň úrokové míry
- míra ekonomické aktivity

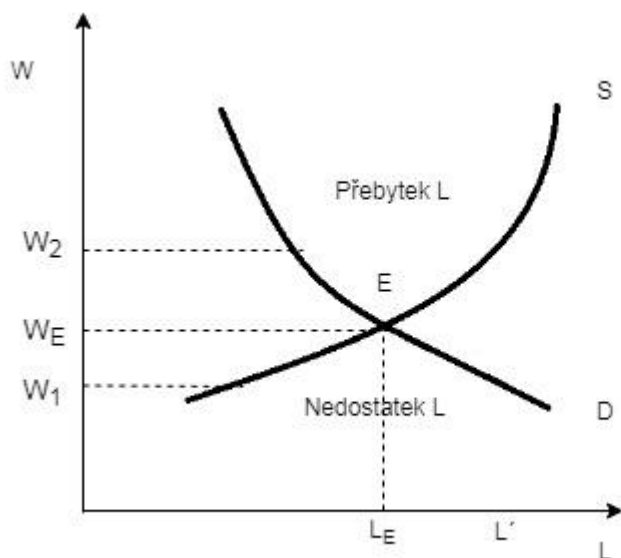
3.1.3 Rovnováha na trhu práce

Rovnováha na trhu práce je v bodě, kde se potkávají křivky poptávky a nabídky. V tomto bodě se nachází optimální výše mezd. V ekonomice se pro to používá výraz rovnovážná mzda a množství práce. Viz graf 3.

„Růst poptávky po práci zvyšuje zaměstnanost i reálnou mzdu. Pokles poptávky po práci naopak snižuje zaměstnanosti i reálnou mzdu.“ (Holman, 2011, str. 274)

„Pokles nabídky práce snižuje zaměstnanost a zvyšuje reálnou mzdu. Růst nabídky práce by pak naopak zvýšil zaměstnanost a snížil reálnou mzdu.“ (Holman, 2011, str. 274)

3 Graf: Rovnováha na trhu práce

Zdroj: Brčák (2014), vlastní tvorba

3.1.4 Specifika trhu práce

Trh práce přirozeně reguluje poptávku i nabídku práce, ale pouze v krátkém období. V dlouhodobém ohledu nedokáže předcházet trendy, a reaguje pouze na aktuální situaci. (Jírová, 1999, str. 28)

Na trhu práce nefungují klasické mechanismy vyrovnávající poptávku a nabídku, jako tomu je na ostatních trzích. Trh práce má své specifické rysy, mezi než patří např.:

- práce je neoddělitelná od jejího nositele
- dlouhodobost vztahů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli
- heterogenitu prací a pracovníků
- segmentace trhu práce

Vzhledem k tomu, že je trh práce velmi úzce spojený s inflací, nezaměstnaností, ekonomickým růstem a platební bilancí, působí na trhu také spousta faktorů. Tím pádem

působí na trh velmi vlivně stát, jenž však musí dobře řešit své zásahy podle dané situace, kvůli velké spojitosti inflace a politiky zaměstnanosti nebo platební bilance. Také existují zásahy ze strany odborů, díky nimž a rovněž zásahům státu nemůže být trh práce dokonale konkurenční. Dalším důležitým zásahem státu je upravování pracovní smlouvy pomocí zákonů, vytváření institucí, jež pomáhají při rekvalifikaci nebo poskytují finanční podporu v době, kdy je osoba nezaměstnaná. (Jírová, 1999, str. 28)

3.1.5 Segmentace trhu práce

Trh práce je rozdělen na spoustu trhů, a nelze ho brát jako jeden velký trh, kde by byla nabídka pro celé území daného státu, ale je rozdělen do spousty trhů. Segmentace trhu práce je zřejmá, jelikož každá pracovní pozice má svá specifika – některé vyžadují velké nároky na inteligenci, jiné na velkou zručnost a další jsou fyzicky velmi náročné. Můžeme je rozdělovat i lokálně, protože každé území bude mít také své zvláštnosti, či na profesní trhy práce. (Jírová, 1999, str. 12)

Pracovní trhy rovněž dělíme na primární trh práce a sekundární trh práce, formální nebo neformální trh práce, dále na interní trh firem a externí trh práce.

Na **primárním trhu práce** se většinou vyskytují kvalitnější pracovní příležitosti, které jsou považovány za stabilní, s možností pracovního růstu, lepšími platovými podmínkami, větší možností růstu mzdy, kvalitními a efektivními odbory. Nezaměstnanost na trhu je většinou frikční. Jedná se např. o pozice jako doktor, ekonom, manažer nebo učitel.

Sekundární trh práce naopak nabízí pracovní místa s nižší prestiží, takové práce nebývají stabilní. Vyskytuje se zde často strukturální a cyklická nezaměstnanost, nižší mzdové ohodnocení a skoro nemožná možnost kariérního růstu. Je to typické u profesí, kde není potřebná vysoká kvalifikace. Využívají se jako pomocná síla např. na stavbách, v restauracích atp. Ze sekundárního trhu je posun na primární bohužel velmi obtížný.

Interní pracovní trh se většinou týká velkých firem, v nichž jsou časté posuny zaměstnanců na jiné pracovní pozice uvnitř dané firmy, aniž by danou osobu propouštěli a najímali za ní jinou. Vyskytují se zde typické kariérní žebříčky. Takový postup má mnoho výhod, zaměstnanec totiž nepřichází do úplně nového prostředí, zná spoustu lidí, a tudíž nejsou tak vysoké náklady na zaškolování do nových pozic, jako by byly u úplně nových zaměstnanců.

Externí pracovní trh nabízí větší možnost konkurence, a to jak mezi pracovníky, tak i mezi podniky, které se snaží získat kvalitní zaměstnance, a jsou ochotni přetáhnout i za cenu vyšších mzdových nákladů.

Formálním trhem je oficiální trh práce, který je kontrolovaný a regulovaný státem, společenskými institucemi nebo také odbory.

Neformálním trhem se myslí trh, jenž není pod kontrolou oficiálních úřadů a patří do tzv. černé ekonomiky. Ač je v České republice zakázaný, často se zde vyskytuje a bývá spojen s pracovními silami ze zahraničí, a to především z postkomunistických zemí jako jsou např. Polsko, Bulharsko nebo Rumunsko.

3.2 Nezaměstnanost

V každé ekonomice se obyvatelstvo rozděluje na ekonomicky neaktivní a ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Do první skupiny patří např. studenti, učni, důchodci, děti do 15 let, matky na mateřské dovolené, handicapované osoby, jimž už zdravotní stav nedovolí pracovat a lidé dlouhodobě nezaměstnaní, kteří již ztratili šanci na nalezení práce, nebo ani práci nehledají.

Zdroj: (vlastní tvorba)

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo se dále dělí na zaměstnané, kam spadají lidé zaměstnaní nebo sebezaměstnaní, a na nezaměstnané. Nezaměstnaný člověk musí splňovat následující podmínky:

- osoba 15leté a starší
- bez práce
- hledající práci aktivně
- připravený nastoupit k výkonu placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání do 14 dnů

Nezaměstnanost patří k hlavním ukazatelům ekonomiky státu. Vyskytuje se v každé ekonomice, kde je placená práce. Míra nezaměstnanosti velmi ovlivňuje životní úroveň v dané oblasti.

3.2.1 Měření a důležité ukazatele nezaměstnanosti

Nezaměstnanost se může počítat několika způsoby. V České republice se někdy používá obecná míra nezaměstnanosti, kterou značíme u . Vypočítá se tak, že U , neboli počet nezaměstnaných osob vydělíme pracovními silami L krát 100, jelikož se udává v procentech. Pracovní síla se rovná ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu.

Rovnice 1: Obecná míra nezaměstnanosti

$$u = \frac{E}{E + U} * 100 \qquad u = \frac{U}{L} * 100$$

Zdroj: vlastní tvorba (Holman, 2011)

Míra registrované nezaměstnanosti, tuto metodu používalo Ministerstvo práce a sociálních věcí do roku 2012. Metoda je založená na srovnání počtu uchazečů v evidenci úřadů práce České republiky s počtem zaměstnaných i nezaměstnaných podle výběrového šetření pracovních sil, které provádí Český statistický úřad.

V roce 2013 se přešlo na novou metodu, a to na tzv. Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let. Tato metoda, jak již z jejího názvu vyplývá, počítá podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu ve věku od 15 do 64 let. Oproti míře registrované nezaměstnanosti, která počítala pouze s ekonomicky aktivním obyvatelstvem, je snadněji prezentovatelná, protože ukazuje výsledek na celkovém obyvatelstvu ve věku od 15 do 64 let. (ČSÚ, 2012)

Rovnice 2: Podíl nezaměstnaných osob (PNO)

$$PNO = \frac{\text{dosažitelní uchazeči ve věku 15 – 64 let}}{\text{obyvatelstvo ve věku 15 – 64 let}} * 100$$

Zdroj: ČSÚ, vlastní tvorba

Dalším často používaným výpočtem v souvislosti s nezaměstnaností a trhem práce je míra ekonomické aktivity. Počítá se jako podíl počtu ekonomicky aktivních obyvatel *EA* z obyvatelstva v produktivním věku.

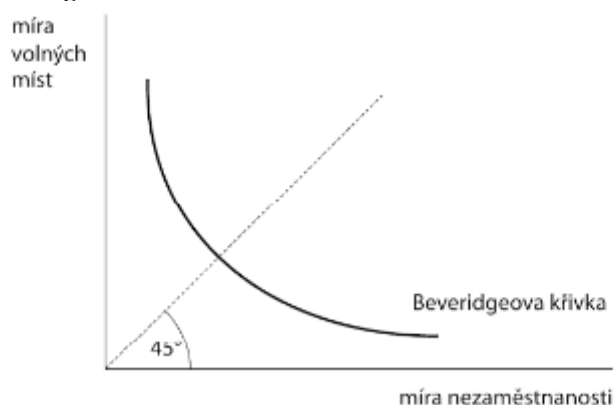
Rovnice 3: Míra ekonomické aktivity

$$ea = \frac{EA}{\text{obyvatelé v produktivním věku}} * 100$$

Zdroj: (Jurečka Václav, 2013)

Důležitým ukazatelem naznačujícím šanci uchazeče k nalezení volného pracovního místa, je počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. Bývá vyjadřován pomocí Beveridgeovy křivky. Jedná se o vztah mezi mírou nezaměstnanosti a mírou volných míst, viz Graf 4. Mírou volných míst se rozumí podíl mezi celkovým počtem pracovních míst a celkovým počtem pracovních míst k zaměstnání všech pracovních sil. (Spěváček, 2016, str. 242–243)

4 Graf: Beveridgeova křivka

Zdroj: (Jurečka Václav, 2013)

Horizontální osa představuje míru nezaměstnanosti, vertikální je míru volných míst. Přerušovaná čára v úhlu 45° znamená rovnováhu mezi mírou volných míst a mírou nezaměstnanosti. V pozici nad přerušovanou čarou je situace v ekonomice dobrá, znamená to velký počet pracovních pozic, a tím pádem míra nezaměstnanosti klesá. V případě, že je pod přerušovanou čarou, míra nezaměstnanosti je vysoká a míra volných pracovních pozic klesá.

Pokud známe situaci na trhu práce, jež je zanesená bodem na Beveridgeově křivce, lze poznat v jaké situaci je ekonomika v rámci ekonomických cyklů. Jestliže, se nachází situace nad přerušovanou čarou, znamená to, že míra nezaměstnanosti je nízká a míra volných pozic vysoká, představuje to období ekonomické expanze. Pokud je však pod přerušovanou čarou, znamená to ekonomickou recesi. (Jurečka Václav, 2013, str. 141)

3.2.2 Druhy nezaměstnanosti

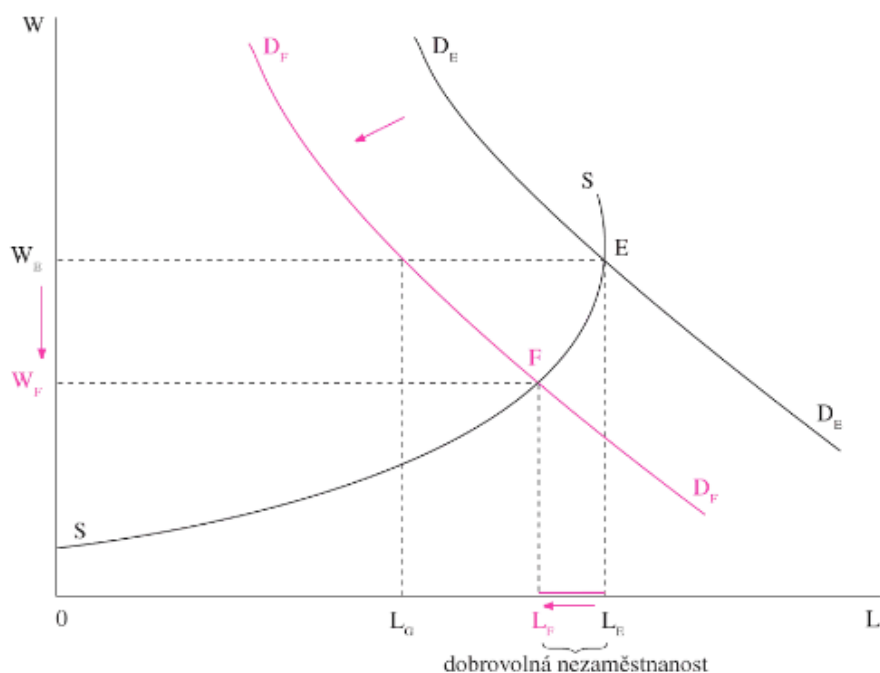
Druhy nezaměstnanosti můžeme rozdělit podle spousty hledisek, např. podle vzniku, dobrovolnosti nebo délky doby nezaměstnanosti a dalších.

3.2.2.1 Podle dobrovolnosti

Dělí se na dobrovolnou nezaměstnanost a nedobrovolnou nezaměstnanost.

Dobrovolná nezaměstnanost znamená, že lidé dobrovolně dávají přednost svému volnému času před prací za danou mzdovou sazbu. Neznamená to tedy, že by práci nemohli najít, pouze nechtějí za danou mzdu pracovat. Vztah je zobrazen na grafu č. 5.

5 Graf: Dobrovolná nezaměstnanost

Zdroj: (Holman, 2011)

nezaměstnaní. Takové osoby často najdou práci velmi brzy. Jedná se o běžný jev patřící to do přirozené míry nezaměstnanosti.

Strukturální nezaměstnanost vzniká tehdy, když v určitém období existuje na daném území nesoulad mezi kvalifikačními požadavky na různé druhy práce a volnými pracovními místy. Je to dáno především tím, že některým odvětvím se daří lépe, jiným hůře, případně na dané území vstoupí nové velké firmy, čímž změní poptávku po pracovnících. Strukturální nezaměstnanost trvá mnohem déle než frikční. Situace se řeší většinou rekvalifikací, nebo stěhování na území, kde je po dané práci poptávka. Stejně jako frikční nezaměstnanost, i strukturální je součástí přirozené míry nezaměstnanosti. Obě se považují za dobrovolnou nezaměstnanost.

Cyklická nezaměstnanost je závislá na vývoji hospodářského cyklu. Je rozdílem mezi skutečnou a přirozenou mírou nezaměstnanosti. Přirozená míra nezaměstnanosti je součástí skutečné míry nezaměstnanosti, zbylá část cyklické nezaměstnanosti je zapříčiněna poklesem ekonomiky, neboli o kolik je skutečný produkt nižší než potencionální. Tento vztah vyjádřil americký ekonom Arthur Melvin Okun, nazýváme ho Okunův zákon. Cyklická nezaměstnanost je nedobrovolná.

Brčák (2014) i Jurečka (2013) přidávají ještě další druh nezaměstnanosti, tzv. sezonní. Jurečka navíc přidává i nezaměstnanost institucionální nebo technickou, známou také jako technologickou.

Sezonní nezaměstnanost je spojená se sezonní fluktuací, což znamená, že např. v letním období je větší zájem o osoby v zemědělství nebo stavebnictví, a nezaměstnanost tak klesá. V zimním období naopak není téměř žádný zájem o zaměstnance těchto oborů. Sezonní nezaměstnanost je součástí frikční nezaměstnanosti, a proto se podílí na přirozené míře nezaměstnanosti.

V budoucnu bude také nutné počítat s velkým technologickým vývojem. Lidé budou postupně nahrazováni tzv. roboty. Již dnes se se spoustou z nich můžeme setkat, takové stroje se na trhu budou postupně objevovat v čím dál tím větší míře. Proto je důležité zohlednit i **technologickou nezaměstnanost**, jež je spjatá s technologickým vývojem, který mění poptávku po práci. Někdy je řazena do strukturální nezaměstnanosti. (Spěváček, 2016, str. 229)

Institucionální nezaměstnanost představuje situaci, kterou způsobily zásahy do volného trhu práce. Takové změny obvykle dělá stát pomocí zákonů. Může se jednat třeba o zvyšování minimální mzdy nad rovnovážnou úroveň. (Jurečka Václav, 2013, str. 142)

3.2.2.3 Podle délky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost rozdělujeme také podle délky – rozlišujeme dlouhodobou a krátkodobou nezaměstnanost.

Krátkodobá nezaměstnanost se vyskytuje v každé proměnlivé ekonomice.

V podstatě nepředstavuje velký problém. Jedná se o krátkou dobu – většinou několik týdnů nebo měsíců. Jurečka (2013, str. 140) dodává, že ač se jedná pouze o krátké období, pro nezaměstnané je to i tak ekonomicky a psychicky nepříjemná situace.

Za **dlouhodobou nezaměstnanost** považujeme stav, kdy je nezaměstnanost delší než jeden rok. Jedná se o vážný problém, jelikož se člověk často dostává do ekonomických, a především také sociálních problémů. Nepříznivý vliv má i na rodiny nezaměstnaných. Často dochází i ke ztrátě kvalifikace.

„Dlouhodobá nezaměstnanost se někdy samovolně mění z nedobrovolné v dobrovolnou, protože je-li člověk dlouho nezaměstnaný, mění se jeho způsob života i jeho postoje k zaměstnání.“ (Holman, 2011, str. 292)

3.2.3 Dopady nezaměstnanosti

Dopady nezaměstnanosti jsou negativní. Rozlišujeme 2 druhy, a to ekonomické a sociální.

Ekonomické dopady nezaměstnanosti jsou:

- ztráta produkce (ta je vyvolána tím, že nejsou využity všechny zdroje výrobních faktorů, čímž je zapříčiněna produkce nižší, než ta, která by byla za plné výrobní kapacity)
- snížení nebo ztráta kvalifikace pracovníků
- vyšší výdaje státního rozpočtu (stát vyplácí podporu v nezaměstnanosti lidem, kteří splňují podmínky, a navyšují si tím svůj rozpočet, při vyšší nezaměstnanosti jsou tak velmi znatelné dopady na státní rozpočet)
- nižší daňové příjmy (ty se odvíjejí od výše mzdy nebo platu zaměstnaných a ze zisku právnických osob, takže při propouštění zaměstnanců stát o tyto prostředky přichází; takové osoby pak odvádějí i nižší zdravotní a sociální pojištění, a navíc zmenšují spotřebu, protože bez práce nemají takové prostředky jako dříve, čímž stát přichází i o další daně) (Brčák, 2014, str. 146)

Sociální dopady se dají rozdělit na dopady na jednotlivce a na společnost.

Dopady na jednotlivce jsou především psychického rázu. Jsou způsobeny ztrátou životní úrovně, na níž byl jako zaměstnaný zvyklý, ale také i zhoršením zdravotního stavu jednotlivce nebo rodinnými a osobními vztahy. U déle trvajících nezaměstnaností se můžeme setkat i se sebevraždami.

Dopady na společnost mají vliv na nárůst patologických jevů, jako je kriminalita, problémy s alkoholem, ztráta bydlení apod. Takové jevy se vyskytují především v oblastech, kde proběhlo velké hromadné propouštění – např. v Detroitu po krizi v roce 2009. Ta měla velký dopad na automobilový průmysl, ve kterém bylo zaměstnáno až 60 % lidí. Po velkém propouštění následně zůstala třetina lidí bez práce, a došlo k obrovskému nárůstu zde zmíněných patologických jevů.

Jak uvádí Brčák (2014, str. 147) sociální problémy spojené s nezaměstnaností často vedou i k radikalizaci postižených skupin, což může vyústit až k xenofobním nebo rasovým

nepokojům. Vysoká nezaměstnanost je také v celém světě jedním z nejčastějších podnětů k demonstracím proti vládám.

3.2.4 Rizikové skupiny

Na trhu práce se o rozličná zaměstnání ucházejí různé skupiny lidí. Některé skupiny mají s nalezením či udržením práce větší problémy, a to kvůli různorodým příčinám. Proto existují vybrané rizikové skupiny, jimž stát věnuje zvýšenou pozornost.

1. starší uchazeči – více než 50 let
2. rodiče po mateřské dovolené a rodiče starající se o děti do 10 let
3. uchazeči do 25 let
4. zdravotně postižené osoby
5. romové

3.2.5 Politika zaměstnanosti

Jak vyplývá z výše uvedených informací, nezaměstnanost má velmi negativní dopady. Stát pak usiluje o to, aby se nezaměstnaní dostali co nejrychleji zpátky do pracovního poměru.

„Politika zaměstnanosti, která je součástí hospodářské politiky státu, usiluje o dosažení rovnováhy mezi nabídkou práce a poptávkou po práci.“ (Brčák, 2014, str. 147).

O politiku zaměstnanosti se v České republice stará Ministerstvo práce a sociálních věcí, především jeho podřízený orgán Úřad práce České republiky. Tento vztah a úkoly nalezneme v zákoně č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů.

Úřad práce je rozdělen do tří hlavních částí, kterými jsou:

- Generální ředitelství – má především řídicí a kontrolní činnost krajských poboček ÚP, spolupracuje na přípravě fondů EU, stará se o koordinaci, metodické řízení, financování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a další
- Krajské pobočky – vytvářejí podmínky pro provádění státní politiky zaměstnanosti, zajišťují rekvalifikaci, výplatu nepojistných sociálních dávek, podílí se na realizaci projektů, pro něž je Úřad práce ČR příjemcem, nebo kde jsou krajské pobočky zapojeny do realizace národních a systémových projektů, pro které je příjemcem ministerstvo atd.
- Kontaktní pracoviště – to má především 3 hlavní úkoly:
 - zprostředkování zaměstnání, evidence uchazečů a zájemců o zaměstnání
 - podpory v nezaměstnanosti
 - dohlížet na nepojistných sociálních dávkách a úkolech správního orgánu prvního stupně dle zákona o státní sociální podpoře, zákona o pomoci v hmotné nouzi, zákona o sociálních službách, zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a zákona o sociálně-právní ochraně dětí (portal.mpsv.cz)

Česká republika vstoupila v roce 2004 do Evropské unie, a může tak využívat prostředky z Evropského sociálního fondu, jenž vytváří operační programy na podporu zaměstnanosti. V současnosti je aktuální OP zaměstnanost 2014–2020, dříve OP 2004–2006 a OP 2007–2013. O rozdělování prostředků pro Českou republiku se stará MPSV. .

OP Zaměstnanost 2014–2020 pokrývá oblasti:

- podpory zaměstnanosti
- rovných příležitostí žen a mužů
- adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů
- dalšího vzdělávání
- sociálního začleňování a boje s chudobou
- modernizace veřejné správy a veřejných služeb
- podpory mezinárodní spolupráce a sociálních inovací v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a veřejné správy (ESFČR, 2014)

Brčák (2014) dodává, že stát ovlivňuje trh práce i tím jak má nastavený vzdělávací systém,. Dlouhodobá podpora středoškolského a vysokoškolského vzdělávání bez ohledu na podmínky na trhu práce totiž povede k nedostatku absolventů učebních oborů. Také dodává, že tento problém už se začíná projevovat i v České republice, jelikož zde vzniká nedostatek kvalifikovaných osob. Tento problém se často řeší pomocí přistěhovalců, kteří zde pracují za nižší mzdu, ale podmínky na trhu práce jsou pro ně u nás stále lepší než v jejich rodné zemi.

Stát může ovlivňovat jak nabídku, tak i poptávku po práci.

3.2.5.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Aktivní politika zaměstnanosti spočívá v tom, že se snaží snížit nezaměstnanost pomocí zlepšení podmínek pro určitou skupinu obyvatelstva, a přispívá tak k tomu, aby si osoby snáze našly práci.

Mezi hlavní záměry aktivní politiky stanovuje Němec (2002, str. 134) 4 hlavní cíle, kterými by se politika zaměstnanosti měla zabírat, jsou to:

1. vytváření rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce
2. přerozdělení nezaměstnanosti ve prospěch nejvíce ohrožených skupin nezaměstnaných
3. umožnění prvního kontaktu či udržení kontaktu s trhem práce při jeho delším odloučení

4. prevence sociálního vyloučení a prevence zhoršování celkové kvality života nezaměstnaných

Mezi prostředky, kterými se aktivní politika provozuje jsou např.:

- a) **Úřady práce nebo poradenství** – je to velmi důležitá část aktivní politiky, protože na úřadu práce je nezaměstnaný velmi dobře informován o volných pracovních pozicích a požadavcích na jejich dosažení.
- b) **Rekvalifikace** – často využívaná metoda. Úkolem je změnit kvalifikaci uchazeče pomocí různých rekvalifikačních kurzů, které mohou být jak krátkodobé, tak i dlouhodobé, což záleží na tom, jak velké změně kvalifikace dochází.

Většinou jsou zde dva druhy rekvalifikace, a to specifické a nespecifické.

Specifická rekvalifikace znamená, že člověk, který dělá daný rekvalifikační kurz, má z nové práce příslib, že když rekvalifikační kurz dokončí, bude zaměstnán.

Nespecifická rekvalifikace po dokončení nezaručuje žádný příslib z následné práce, avšak člověk díky kurzu získá větší možnost, že si práci nalezne sám.

Do rekvalifikace se nezapočítává studium středních a vysokých škol nebo nádstavbové studium. (Němec, 2002, str. 146–147)

- c) **Programy pro handicapované osoby** – je snaha vytvářet pracovní místa pro osoby se zdravotním postižením. Úřady práce často vytvářejí tzv. Chráněné dílny nebo chráněná pracoviště, které jsou určeny právě pro osoby s postižením. Úřady práce mohou firmě, která zdravotně postižené osoby zaměstnává, poskytnout finanční příspěvek na utvoření vhodného pracoviště.
- d) **Programy pro absolventy** – je pomoc po dokončeném studiu. Týká se mladých lidí, kteří usilují o svojí první pracovní zkušenost. Důležitá je snaha, aby firmy absolventy zaměstnaly i přes chybějící praxi. V posledních letech se už i velké firmy se snaží hledat mezi studenty své budoucí zaměstnance. Nabízejí jim různé praxe již při studiu, případně po absolvování školy nabízejí různé Junior programy, které jsou určeny právě k tomu, aby absolventi dosáhli praxe. Firmám se vyplatí investovat do zaměstnance tím, že si ho vychová a vyškolí pro pozici kterou potřebuje.
- e) Podpora může být i **pro nově začínající podnikatele**, případně stát může podporovat i **nové vytváření pracovních míst** v různých firmách

- f) **Věřejně prospěšné práce** – jsou vytvořené pracovní příležitosti se specifickým účelem. Zaměřené jsou především na dlouhodobě nezaměstnané nebo uchazeče, již jsou obtížně umístitelní, jedná se většinou o lidi s nižší kvalifikací. Jde většinou o jednoduché pomocné práce, např. úklid veřejných prostorů, úpravu zeleně, práci v sociální oblasti atd.

Účelem je, aby se nezaměstnaní vrátili aspoň na chvíli do pracovního poměru, aby si uchovali pracovní návyky, nespolehali jenom na státní podporu a sociální dávky a jejich následný návrat do zaměstnání tak byl snazší.

Veřejně prospěšné práce jsou upraveny v zákoně (č. 9/1991 Sb., vyhl. MPSV ČR 35/1997 Sb.) Pracovní místa utváří obec nebo zaměstnavatel. Jde o krátkodobý poměr, který může trvat nejdéle 12 po sobě jdoucích měsíců a je uzavírán po dohodě s úřadem práce. (Němec, 2002, str. 145–146)

Všichni autoři se shodují na velké prospěšnosti aktivní politiky zaměstnanosti, ale takové, která není krátkozraká. Příkladem mohou být doly na Ostravsku, jež se stát snažil zachránit, aby lidem zachoval práci, ale v důsledku to mělo negativní vliv.

Holman (2011, str. 295) zmiňuje příběh rozbitého okna z díla Co je a co není vidět od F. Bastiata, pomocí něhož zdůrazňuje, že politici často dělají právě taková rozhodnutí, aby byla vidět a aby lidem pomohla, ovšem negativní důsledek, který toto rozhodnutí mívá, už vidět není. A právě ekonomové by měli být těmi, kdo neviditelné odhaluje a snaží se na to upozornit.

3.2.5.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti vytváří podporu pro dočasně nezaměstnané, aby si udrželi nějakou sociální úroveň v době, kdy jsou nezaměstnaní. Většinou se jedná o finanční podporu, osoby ale také mohou dostat možnost k odchodu do předčasného důchodu, což se ovšem týká pouze starších osob, jimž do důchodu zbývá pár let.

„Jsou-li podpory v nezaměstnanosti nízké a doba jejich poskytování krátká, je dobrovolná nezaměstnanost nízká, protože jsou nezaměstnaní lidé motivováni k tomu, aby si rychle našli nové zaměstnání.“ (Holman, 2011, str. 287)

Všichni autoři se shodují, že pasivní politika má často za důsledek, že lidé odmítají méně lukrativní nabídky práce, a raději si nechávají příspěvky v nezaměstnanosti.

3.2.5.3 Flexikurita

V posledních letech se objevují nástroje, které se snaží zvětšit pružnost trhu práce. Jedním z těchto nástrojů je flexicurity. Jde o spojení dvou anglických slov, v překladu to znamená pružnost a jistotu. Jedná se o hledání rovnováhy mezi snižováním nezaměstnanosti, tedy pružností trhu práce, a ochranou pracovníků, jež představuje jistotu. Je to několik opatření, které pomáhají lidem zlepšovat své schopnosti a vyrovnat se tím s pružností trhu práce. Na druhé straně vytváří základní sociální jistoty. (Jurečka Václav, 2013, str. 151)

Flexikuritu zařadila Evropská komise jako jeden z nejdůležitějších prvků, jenž slouží k modernizaci trhu práce Evropské unie. Stanovila také hlavní body, které by měla splnit. Patří mezi ně:

- vyvažovat práva a povinnosti
- přizpůsobovat se vnitrostátní situaci na trzích práce
- omezit rozdíly na trhu práce mezi insidery a outsidersy
- platit za přijímání a propouštění a usnadnit přechod mezi pracovními místy
- rovnoprávnost na pracovním trhu mezi muži a ženami
- podporovat spolupráci a jejich vzájemnou důvěru mezi sociálními partnery a veřejnými orgány
- zajistit, aby se na souvisejících nákladech a přínosech podílely podniky, jednotlivci i veřejné rozpočty

(zdroj:eur-lex.europa.eu,2015)

4 Analytická část

4.1 Charakteristika regionu Rychnov nad Kněžnou

Okres Rychnov nad Kněžnou leží ve východních Čechách. Svoji rozlohou je druhým největším z 5 okresů Královéhradeckého kraje. Na severu sousedí s okresem Náchod, na západě s okresem Hradec Králové, na jihu s okresy Pardubice a Ústí nad Orlicí, které však již náleží do Pardubického kraje, na východě sousedí s Polskem.

Ze všech ostatních okresů Královéhradeckého kraje má nejméně obyvatel, a to 78 772. Hustota obyvatelstva je 80,2 ob/km², což je způsobeno tím, že velkou část rozlohy tvoří Orlické hory. Patrné je to i z ukazatele, že téměř 38 % rozlohy tvoří lesy a 53,4 % zabírá zemědělská půda. V okrese se nachází 80 obcí, 9 z nich má statut města. Z 21 % je struktura tvořena obcemi do 199 obyvatel. Obce s 200 až 499 obyvateli tvoří necelých 34 %, obce od 500 do 999 obyvatel zaujímají 25 %. Největším městem je Rychnov nad Kněžnou s necelými 12 tis. obyvateli. Jsou zde města s pověřeným obecním úřadem, mezi něž patří Rychnov nad Kněžnou, Dobruška, Kostelec nad Orlicí, Opočno, Rokytnice v Orlických horách, Týniště nad Orlicí a Vamberk.

V okrese je 18 030 ekonomických subjektů, z toho 10 200 neuvádí počet zaměstnanců, 6 332 je bez zaměstnanců, 1 434 má do 50 zaměstnanců, 60 subjektů má od 50 do 250 zaměstnanců, 1 subjekt od 250 do 499 zaměstnanců, 3 subjekty od 500 do 999 zaměstnanců a 1 subjekt má 1000+ zaměstnanců. (ČSÚ, 2015).

V okrese Rychnov nad Kněžnou jednoznačně vládne trhu automobilový průmysl. Působí zde totiž ŠKODA AUTO, a. s., se svým závodem Kvasiny. Automobilka neustále zvyšuje výrobu a provádí v závodě velké rekonstrukce. Je jednoznačně největším zaměstnavatelem nejen v okrese, ale i v celém Královéhradeckém kraji, v němž má ještě jeden výrobní závod, a to ve Vrchlabí. Je tak hlavním tahounem nízké nezaměstnanosti v kraji, především však v okrese Rychnov nad Kněžnou. Na zmíněnou automobilku je napojena i spousta menších firem, které pro ni vytváří různé výrobky, jsou to např. Magna International Inc., ANTOLIN LIBAN, s. r. o. a další.

V oblasti průmyslu jsou zde ještě tři velké firmy. Patří sem především: ASSA ABLOY Czech & Slovakia, s. r. o., která vyrábí zámky a vložky. ESAB CZ, s. r. o., se zabývá výrobou svařovacích materiálů a drátů na svařování. Federal Mogul Friction Products, a. s., Vyrábí třecí materiály zejména brzdového obložení a brzdových destiček.

Dalšími významnými oblastmi v okrese Rychnov nad Kněžnou jsou i zemědělství a potravinářství. Mezi ně patří:

V potravinářství:

Bohemilk, a. s., zabývající se výrobou mléčných výrobků.

FrostFood, a. s., vyrábí mražené potravinové výrobky.

V zemědělství:

ZOPOS, a. s., se zabývá rostlinnou a živočišnou výrobou.

ZEAS Podorlicko, a. s., působí rovněž v oblasti rostlinné a živočišné výroby.

4.2 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou

Od 1. 1. 2007 vstupuje v platnost vyhláška č. 513/2006 Sb., jež mění vyhlášku 564/2002 Sb., ve které je snaha sladit okresy se správními obvody. Pro okres Rychnov nad Kněžnou to znamená, že obce Jílovice, Ledce a Vysoký Újezd jsou přeřazeny do okresu Hradec Králové. Mění se tím také výměra okresu, která se o 1602 ha snižuje, a dochází i k úbytku 656 obyvatel z daných obcí.

Tabulka 1 – Vývoj vybraných ukazatelů od roku 2007 do roku 2018

Rok	Počet nezaměstnaných	Počet volných pracovních míst	Počet nezaměstnaných na 1 VPM	Podíl nezaměstnaných osob v (%)
2007	1 242	745	1,7	2,04
2008	1 639	397	4,1	2,83
2009	3 016	111	27,2	5,45
2010	2 984	141	21,2	5,32
2011	2 369	90	26,3	4,22
2012	3 216	89	36,1	5,84
2013	3 274	98	33,4	5,92
2014	2 534	305	8,3	4,58
2015	1 607	761	2,1	2,88
2016	984	1 401	0,7	1,76
2017	750	1529	0,49	1,4
2018	720	2655	0,27	1,3

Zdroj: czso.cz, data do 31. 12. 2018, Vlastní úprava

V roce 2007 se naše ekonomika nacházela na svém vrcholu, po vstupu do Evropské unie v roce 2004 se růst ekonomiky pohyboval kolem 6 % a počet nezaměstnaných klesal. Na konci roku 2007 byl počet nezaměstnaných v České republice 354 878, což znamená 6% podíl nezaměstnaných osob. V Královéhradeckém kraji to bylo 14 499, což je 3,52% podíl nezaměstnaných. A v okrese Rychnov nad Kněžnou byl počet nezaměstnaných 1 242, což činilo 2,04% podíl nezaměstnaných osob. To ukazuje, že počet nezaměstnaných byl v okrese Rychnov nad Kněžnou jedním z nejnižších v republice.

V roce 2008 se již růst ekonomiky zpomaloval a zvyšoval se tak počet nezaměstnaných osob. Nárůst vyšplhal skoro ke 25 %, což představuje 1 639 nezaměstnaných. Velký pokles přišel i v počtu volných pracovních míst, a to především v druhé polovině roku, když už propukla ve Spojených státech amerických krize a firmy se na ní připravovaly. Počet míst klesl o 53,4 % – ze 745 na 397. V posledním čtvrtletí roku 2008 už růst ekonomiky klesal do záporných čísel, a v příštím roce byla očekávána recese, která byla také následně potvrzena a znamenala nárůst nezaměstnanosti, v rychnovském regionu to znamenalo 54,3 %

nárůst nezaměstnaných osob, který se tehdy dostal až na 3 016 osob, což tvořilo podíl nezaměstnaných 5,45 %. Nabídka volných pracovních pozic se snížila na 111, jelikož vlivem krize firmy propouštěly zaměstnance, a nová pracovní místa se prakticky nevytvářela. A navíc v důsledku omezení kupní síly domácností krachovala i spousta živnostníků a menších firem.

V roce 2010 se situace výrazně nelišila, ale už bylo možné vidět mírný pokles nezaměstnaných osob – o 32 osob a nárůst pracovních míst o 30, tím podíl pracovních míst na počet nezaměstnaných klesá na 21,2 osob na jedno volné pracovní místo. V roce 2011 jsme zaznamenali velký pokles nezaměstnaných, číslo se snížilo o 20,6 % na 2 369 zaměstnanců, ale nabídka pracovních míst klesla také, a to skoro o třetinu. Nabízeno je pouze 90 pracovních míst, což dělá 26,3 osob na jedno pracovní místo. Vypadalo to, že se ekonomika postupně vrací z krize, ale pokles reálných příjmů domácností ve společnosti spolu se silným pesimismem spotřebitelů vedl k velkému poklesu spotřeby, následující rok proto spadla celá republika opět do recese, kde zůstala po celý rok, a počet nezaměstnaných v okrese Rychnov nad Kněžnou dosáhl ještě vyšších čísel, než v roce 2009. Přesněji řečeno, dosáhl svého maxima, po nové změně ve vyhlášce o přesunu obcí. Bylo to 3 216 nezaměstnaných osob, což oproti roku 2011 znamená opětovný nárůst nezaměstnaných o 35,7 %, a to je skoro o 7 % vyšší číslo než v roce 2009. Zatímco počet volných pracovních míst se prakticky nemění, vzniká nové maximum v počtu osob na jedno volné pracovní místo, a to 36,1.

Situace se nemění ani v roce 2013, zatímco ve Spojených státech amerických už začíná ekonomika růst a nezaměstnanost klesat, Evropa pořád zaostává. Česká republika je na tom stejně, nezaměstnanost zde pořád roste. Okres Rychnov nad Kněžnou překonal maximum z roku 2012 a dostal se na 3 274 nezaměstnaných osob, podíl nezaměstnaných byl 5,92 %. Nabídka volných pozic trochu rostla, ale stále zůstávala na nízkých číslech.

V roce 2014 konečně dochází k ekonomickému růstu a počet nezaměstnaných každým měsícem klesal. Podíl nezaměstnaných osob se tak opět dostával pod 5 %, a to na 4,58 %. Byl zde stále velmi velký nárůst pracovních pozic, který na rozdíl od roku 2013 vzrostl o neuvěřitelných 312 % na 305 volných pracovních pozic. Velké množství pracovních nabídek vedlo k velkému poklesu počtu nezaměstnaných osob, v březnu 2015 už to bylo 2 138 nezaměstnaných a pokles nezaměstnaných osob neustále klesal. Na konci roku to už se jednalo o 1 494 nezaměstnaných osob, což znamená, že zaměstnanými se stalo v roce 2015 skoro 1 000 osob, a navíc zde bylo pořád 761 volných pracovních míst. Byl to více než dvojnásobek oproti roku 2014 a nabídek neustále přibývalo. Na konci roku 2015 tedy podíl nezaměstnaných osob v okrese Rychnov nad Kněžnou byl pouhých 2,88 %.

Tabulka 2 – Vývoj vybraných ukazatelů v roce 2016

Rok	2016											
	Měsíc	Leden	Únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	3	2,8	2,5	2,2	1,9	1,9	2	2	1,9	1,8	1,7	1,8
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP	1 558	1 447	1 283	1 111	977	961	1 039	1 025	988	906	876	903
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	963	1 024	1 029	975	1 293	1 334	1 327	1 430	1 437	1 404	1 407	1 401

Zdroj: czso.cz, vlastní tvorba

Začátkem roku 2016 se podíl nezaměstnaných osob znovu vyšplhal až na úroveň 3 %, pak už však měl klesající tendenci. V květnu se dostal dokonce pod hranici 2 %, na 1,9 % podílu nezaměstnaných osob. Také počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce se dostal pod hranici jednoho tisíce, a to na 977, což oproti začátku roku 2016 znamenalo pokles o 37,3 %. Rostla také nabídka práce, od začátku roku 2016 přibýlo 330 pracovních nabídek, a v květnu se podle úřadu práce počet uchazečů na jedno volné pracovní místo dostal pod hranici jedné a to na 0,76. Právě počet volných pracovních míst byl neustále rostoucí, i když počet nezaměstnaných klesal a ke konci roku se vyšplhal k 1 401 volným pracovním místům. Na úřadu práce bylo vedeno 903 uchazečů o zaměstnání a podíl nezaměstnaných osob tak tvořil 1,8 %.

Tabulka 3 – Vývoj vybraných údajů za rok 2017

	2017											
	leden	Únor	březen	duben	květen	červen	červene	srpen	září	říjen	Listopad	Prosinec
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP	1018	988	889	796	651	634	705	661	635	621	685	750
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	1,83	1,79	1,58	1,41	1,3	1,2	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2	1,4
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	1329	1233	1221	1302	1279	1302	1322	1375	1478	1440	1440	1529

Zdroj: mpsv.cz, vlastní úprava

I v roce 2017 byl znovu trend klesajícího počtu nezaměstnaných. Hned v únoru se dostal znovu pod hranici 1 000 nezaměstnaných osob. Počet nezaměstnaných klesal i nadále, a v říjnu už jich bylo jen 621, což vytvářelo podíl nezaměstnaných na hranici 1,2 %. Pracovní místa v evidenci úřadu práce na začátku roku byly na hodnotě 1 329 a měly lehce klesající tendenci. Na začátku jara se tendence stala kolísavou, když chvíli rostla a následně klesala, ale nabídka pracovních míst se stále pohybovala kolem 1 300 pracovních míst. Změna nastala až koncem srpna, kdy volné pracovní pozice byly na hodnotě 1 375. Na konci září jsme zde znovu zaznamenali zvýšení na 1 478, to vytvářelo nárůst o 7,4 %. Na konci října číslo trochu kleslo, mělo hodnotu 1 440 volných pracovních míst v evidenci úřadu práce. V přepočtu na počet nezaměstnaných na jedno volné pracovní místo to bylo 0,43. Ve srovnání s rokem 2016 zde tedy opět zaznamenáváme pokles, podíl nezaměstnaných osob byl o 0,6 % nižší, tedy na hodnotě 1,2 %, počet uchazečů o zaměstnání klesl o skoro 38 % na hodnotu 750 nezaměstnaných a pracovní místa v evidenci úřadu práce měly nárůst o 128 míst na hodnotu 1529 volných míst.

Tabulka 4 – Vývoj vybraných ukazatelů za rok 2018

Rok	2018											
Měsíc	Leden	Únor	březen	Duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	Prosinec
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	1,4	1,4	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,3
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP	793	791	709	664	647	618	622	598	644	629	652	720
Pracovní místa v evidenci úřadu práce	1477	1528	1681	1709	1912	2242	2120	2242	2501	2546	2598	2655

Zdroj: mpvs.cz, vlastní úprava

V 1. čtvrtletí roku 2018 nezaměstnanost klesala postupně a nezaměstnaných bylo na konci března 2018 pouhých 709. Velký nárůst byl především v počtu volných pracovních pozic a pro okres Rychnov nad Kněžnou začal být nedostatek pracovníků alarmující. Počet volných pracovních míst jenom za rok 2018 vzrostl o necelých 1200 pozic. Nezaměstnanost se snížila, především jenom v letních měsících jako vždy důsledkem sezónnosti a na konci roku 2018 bylo 1,3% podílu nezaměstnaných osob.

7 Graf: Vývoj počtu nezaměstnaných a počtu volných pracovních míst

Zdroj: czso.cz, vlastní tvorba

Na grafu č. 7 je vidět, jak se vyvíjel počet nezaměstnaných a počet volných pracovních míst v evidenci úřadu práce. K zásadnímu zlomu dochází v květnu 2016, kdy je volných pracovních míst než uchazečů o práci. Od té doby se počet volných pracovních míst velmi navyšuje, zatímco počet lidí bez práce je skoro neměnný.

Důvodem vysokého nárůstu pracovních míst a poklesu nezaměstnanosti je rozvoj průmyslové zóny v okolí Rychnova nad Kněžnou, a především výrobní závod automobilky Škoda v Kvasinách. Automobilka Škoda Auto uvolnila skoro 13 miliard korun na rozvoj areálu v Kvasinách, ten se stal jedním z nejmodernějších podniků v celé České republice. Pro své plány rozvoje plánovali, že se zvedne počet

zaměstnanců oproti roku 2014, kdy jich v Kvasinách zaměstnávala 4200, do roku 2017 na 5500. Ovšem neustále rozšiřování výroby znamenalo, že zaměstnanců potřebuje mnohem více, jenom v roce 2016 probíhal masový nábor zaměstnanců a přibylo jich 2600 a v roce 2017 jich zde pracovalo okolo 8500. Další velké náborové akce automobilka neplánuje, ale stále nabízí spoustu volných míst. Celkově je v průmyslové zóně v okolí Rychnova zaměstnáno přes 13000 lidí. Z toho vychází, že v průměru každý sedmý občan z okresu Rychnov nad Kněžnou, pracuje v průmyslové zóně.

Vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou má tedy od roku 2013, který byl ještě poznamenán ekonomickou krizí z roku 2009, v podstatě pouze klesající tendenci. Byl zaznamenán obrovský nárůst pracovních míst, tím vzniká nový velký problém, jak zaplnit volná pracovní místa, když zdroje v okrese jsou skoro vyčerpány.

4.3 Vývoj nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji

Královéhradecký kraj leží ve východních Čechách (viz Příloha 1). Sousedí s Libereckým, Středočeským a Pardubickým krajem, na východě hraničí s Polskem.

Kraj má rozlohu 4 759 km² a žije zde přes 550 000 obyvatel. To tvoří hustotu zalidnění 116 obyvatel na km². Nachází se zde pohoří Krkonoše s naší nejvyšší horou, Sněžkou, a také Orlické hory. Pohraniční oblasti jsou tak mnohem méně obývané než zbytek kraje. V Královéhradeckém kraji také pramení řeka Labe.

Největším městem je Hradec Králové, kde žije necelých 100 000 obyvatel. Královéhradecký kraj se dělí do 5 okresů, a to okres Jičín, Trutnov, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Hradec Králové (viz Příloha 2).

Vzhledem k výskytu pohoří je na tom Královéhradecký kraj se svojí dopravou a infrastrukturou docela dobře. Těží především ze sousedství s Polskem, protože má dálnkovou silnici E67 mezi Prahou a Varšavou. Ta by se měla postupem času předělat na dálnici, která je v kraji zatím pouze jedna, a sice dálnice D11 z Prahy do Hradce Králové. V budoucnu by však měla být prodloužena až k hraničnímu přechodu Královec, nahradila by tak již zmíněnou dálnkovou silnici E67. Dále je tu silnice E442 mezi Libercem a Olomoucí, jež se bude předělovat na rychlostní silnici. Také je zde velmi hustá železniční síť, není však moc modernizována – nikde není dvoukolejná trať, a elektrifikovány jsou pouze 2 tratě.

Tabulka 5 – Vývoj vybraných ukazatelů od roku 2007 do roku 2017 v Královéhradeckém kraji

	Královéhradecký kraj		
	Zaměstnaní (tis.osob)	Nezaměstnaní (tis.osob)	Míra nezaměstnanosti (v %)
	celkem	celkem	celkem
rok 2007	265,2	11,5	4,2
rok 2008	265,1	10,9	3,9
rok 2009	254,7	21,3	7,7
rok 2010	253,8	18,7	6,9
rok 2011	252,2	19,3	7,1
rok 2012	253,2	19,3	7,1
rok 2013	252,4	22,5	8,2
rok 2014	255,9	16,8	6,2
rok 2015	259,1	15,4	5,6
rok 2016	264,2	11,2	4,1
rok 2017	272	6,2	2,2

Zdroj: cszo.cz, vlastní výběr dat

V roce 2007 bylo v kraji 265,2 tis. zaměstnaných osob, nezaměstnaných osob 11,5 tis., což představovalo míru nezaměstnanosti 4,2 %. Následující rok, tedy rok 2008, neproběhly významné změny, pouze lehce poklesl počet zaměstnaných na 265,1 tis. Osob. Ale zaznamenán byl i pokles nezaměstnaných, a to skoro o 600, dostal se tak na 10,9 tis. a míra nezaměstnanosti klesla pod 4 %, na 3,9 %.

V roce 2009, jak již bylo zmíněno, přišla ekonomická krize. Ta znamenala pokles zaměstnanosti o více než 10 tis. osob, a tím pádem nezaměstnanost narostla o 10 tis. osob. Nově tak bylo 21,3 tis. nezaměstnaných obyvatel. Míra nezaměstnanosti se skoro zdvojnásobila, a to na 7,7 %. V roce 2010 zaměstnaných lehce ubývalo – bylo jich 253,8 tis. Pokles zaznamenal i počet nezaměstnaných, ten byl znovu pod 20 tis., a sice na 18,7 tis. nezaměstnaných osob. Míra nezaměstnanosti zaznamenala také pokles pod 7 %, na 6,9 %. Rok 2011 byl stále poznamenán krizí, takže ekonomika ještě nerostla, a počet zaměstnaných opět lehce poklesl na 252,2 tis. zaměstnaných. Nezaměstnaných bylo 19,3 tis osob a míra nezaměstnanosti utvářela 7,1 %. Rok 2012 byl velmi podobný předchozímu roku, pouze zde byl nárůst zaměstnanosti o 1 tis. zaměstnaných osob – na 253,2 tis. Jinak počet nezaměstnaných byl stále stejný, míra nezaměstnanosti zůstávala na 7,1 %.

Rok 2013 přinesl opět úpadek do recese, stejně jako v celé Evropě. V Královéhradeckém kraji to opět přineslo velký nárůst nezaměstnanosti asi o 3 200 nezaměstnaných osob a znovu, stejně jako v roce 2009, zde bylo více než 20 tis. Nezaměstnaných, a to 22,5 tis. Osob. Toto číslo bylo dokonce vyšší než v roce 2009. U zaměstnaných osob byl pokles asi jen 800 osob, tudíž k velkému propouštění nedocházelo, přesto se míra nezaměstnanosti dostala na 8,2 %.

Rok 2014 už byl ve znamení ekonomického růstu, a počet zaměstnaných se zvýšil o 3 500 nových zaměstnaných osob. Nezaměstnanost klesala, její míra se dostala o 2 % dolů, tedy oproti předchozímu roku na 6,2 %. Na konci roku byl tedy počet nezaměstnaných 16,8 tis..

V roce 2015 bylo možné zaznamenat nárůst zaměstnaných osob, jenž opět přesáhl hranici 3 tis., přibylo tedy 3 200 zaměstnaných. Pokles pokračoval i u nezaměstnaných osob,

jejichž počet klesl o 1,4, a byl tak na čísle 15,4 tis. nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti pomalu klesala, a číslo se proto pomalu dostávalo k nekrizovým číslům – na 5,6 %.

Rok 2016 byl v Královéhradeckém kraji neuvěřitelně vydařený, v ustáleném ekonomickém růstu zde vzniklo velké množství pracovních příležitostí, a počet zaměstnaných osob velmi rostl, a překonal číslo 260 tis. zaměstnaných osob – přesně to bylo 264 231 zaměstnaných. Nárůst zaměstnanosti se samozřejmě podepsal i pod pokles nezaměstnanosti, ta překonala čísla z roku 2007 a dostala se na číslo 11,2 tis. nezaměstnaných osob. Míra nezaměstnanosti tak byla lehce přes hranici 4 %, a sice na 4,1 %.

Tabulka 6 – Vybrané ukazatele k nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji k 31. 1. 2019

31.1.2019	Podíl nezaměstnaných osob (v %)			Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce		Pracovní místa v evidenci úřadu práce
	celkem	pohlaví		Celkem	dosažitelní	Celkem
		muži	ženy			
Česká republika	3,3	3,3	3,3	245 057	223 301	331 453
Královéhradecký kraj	2,5	2,5	2,4	9 654	8 706	12 721
okres Hradec Králové	2,8	2,8	2,7	3 251	2 834	4 188
okres Jičín	2	2	2	1 135	994	1 983
okres Trutnov	2,4	2,4	2,4	1 983	1 813	1 619
okres Rychnov nad Kněžnou	1,5	1,3	1,7	814	745	2 791
okres Náchod	3,3	3,7	3	2 471	2 320	2 140

Zdroj: cszo.cz, vlastní úprava

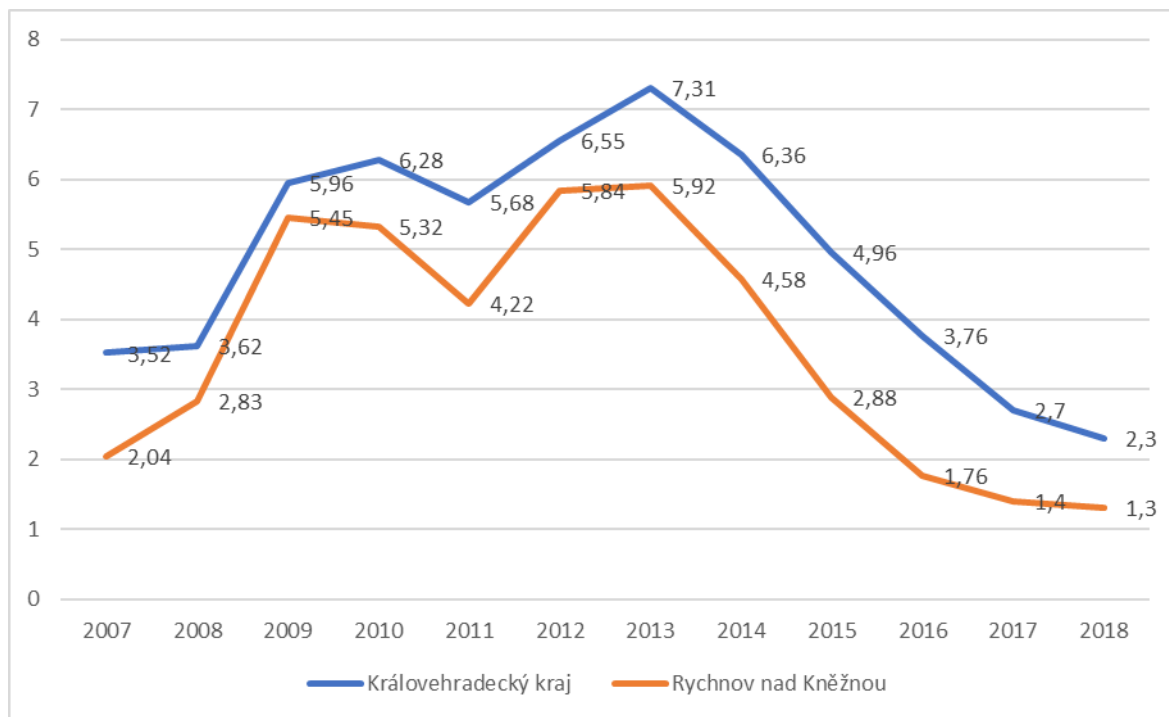
Rok 2017 měl v počtu nezaměstnaných stále klesající tendenci. Na začátku roku se počet nezaměstnaných pohyboval kolem 14 tis. nezaměstnaných osob, ale na jaře, zároveň se začátkem sezonních prací, se začal snižovat a dostal se až pod 10 tis. nezaměstnaných. Na konci listopadu 2017 byl počet nezaměstnaných osob 9 780, a tím se podíl nezaměstnaných osob dostal na 2,51 %. Volná pracovní místa neustále rostla, a ani po ukončení sezonních prací poptávka po uchazečích neustávala. Ke konci listopadu to tvořilo 8 864 volných pracovních míst v evidenci úřadu práce. Uchazečů na 1 volné pracovní místo tak bylo 1,1.

V roce 2018 se nezaměstnanost v Královéhradeckém kraji v podstatě nemění. Roste, ale zájem o pracovníky, který se nedaří zaplnit. Nových pracovních míst hlášených v evidenci úřadu práce přibylo 3 857. Vzniká zde velký problém, jak sehnat dostatečný počet pracovníků, protože počet volných pracovních míst na 1 uchazeče 1,317. Největší nedostatek je v okrese Rychnov nad Kněžnou, ale i ostatní okresy, také mají problém se sháněním dostatečného počtu zaměstnanců.

Vývoj nezaměstnanosti byl tedy po překonání krize v roce 2009 a jejích následných dopadů na ekonomiku prakticky jenom klesající a nezaměstnaných výrazně ubývalo. Počet volných pracovních pozic v evidenci úřadu práce byl v podstatě pouze rostoucí, proto je to nový hlavní problém, který se bude muset řešit.

4.4 Komparace okresu Rychnov nad Kněžnou a Královéhradeckého kraje

8 Graf: Porovnání vývoje mezi okresem Rychnov nad Kněžnou a Královéhradeckým krajem

Zdroj: czso.cz, vlastní zpracování

Tabulka 7 - Podíl nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji a jeho okresech

Okres, Kraj	Roky											
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Královéhradecký kraj	3,52	3,62	5,96	6,28	5,68	6,55	7,31	6,36	4,96	3,76	2,7	2,3
Jičín	4,37	4,45	6,68	6,61	5,66	6,13	6,44	5,45	4,05	2,96	2,1	1,8
Náchod	3,19	3,25	5,89	6,16	5,48	6,08	6,94	5,97	5	4,4	3,4	3
Rychnov nad Kněžnou	2,04	2,83	5,45	5,32	4,22	5,84	5,92	4,58	2,88	1,76	1,4	1,3
Trutnov	4,76	4,63	7,05	7,36	6,88	7,76	8,99	7,69	5,76	4,31	3	2,3
Hradec Králové	3,12	3,1	5,07	5,87	5,65	6,51	7,45	6,95	5,8	4,29	3,1	2,6

*Stav je k 31. 12. daného roku

Zdroj: czso.cz, vlastní tvorba

Z výše uvedeného grafu je vidět, že okres Rychnov nad Kněžnou je v Královéhradeckém kraji nadprůměrným okresem. Od sledovaného roku 2007 se ani jednou nedostala nezaměstnanost v okrese Rychnov nad Kněžnou nad průměr kraje. I když nástup krize se podepsal pod silný propad, a už rok 2008 znamenal silný propad okresu Rychnov nad Kněžnou oproti Královéhradeckému kraji. V roce 2009 se to ještě vystupňovalo, a to především proto, že poklesla výroba aut v závodě Škoda auto v Kvasinách, což vyústilo v propuštění zaměstnanců, a zároveň se to podepsalo i na nezaměstnanosti v celém kraji,

především však to odnesl okres Rychnov nad Kněžnou, kde byl nárůst o 1,62 % v podílu nezaměstnanosti. V Královéhradeckém kraji to bylo 1,34 %, podíl nezaměstnanosti tedy v roce 2009 v Královéhradeckém kraji činil 5,96 % a v okrese Rychnov nad Kněžnou 5,45 %. Z tabulky 6 je vidět, že pouze v roce 2009 byla v okrese Hradec Králové nižší nezaměstnanost než v okrese Rychnov nad Kněžnou. Jinak se okres drží na nejvyšší nezaměstnanosti ze všech Královéhradeckých okresů ve všech sledovaných obdobích.

V roce 2010 se v okrese Rychnov nad Kněžnou dokázala nezaměstnanost snížit o 0,13 %, zatímco v Královéhradeckém kraji neustále rostla. Další rok výrazně klesala především v okrese Rychnov nad Kněžnou, kde dokonce měla 1,1% pokles, což je výborné číslo. I kraj celkově měl pěkný pokles podílu nezaměstnaných, a to o 0,6 %. Ovšem v roce 2012 se ukázalo, že krize ještě není zažehnána, a celá Eurozóna se propadla. Opět je vidět úkaz, kdy se nezaměstnanost zvyšuje jak v okrese Rychnov nad Kněžnou, tak i v celém kraji, kde se ovšem nejedná o tak velký rozdíl jako právě v okrese Rychnov nad Kněžnou. Tam se ukazoval stejný úkaz, jako byl v roce 2008, krize celé ekonomiky se dostavila hned na začátku. v podstatě už v roce 2012 se stává to nejhorší – roste velkým tempem nezaměstnanost na 5,84 %, což je nárůst o 1,62 %, zatímco v celém kraji to je jen o 0,87 %. To znamená, že nárůst v okrese Rychnov nad Kněžnou je skoro dvojnásobný. Ovšem v roce 2013 v rychnovském okrese už nezaměstnanost roste jen velmi pomalu, zatímco v Královéhradeckém kraji byl zaznamenán nárůst o 0,76 %, což znamenalo skoro stejný nárůst jako rok předtím. Můžeme tedy pozorovat velmi podobné reakce na krizi v roce 2009 i v roce 2012. Zatímco v okrese Rychnov nad Kněžnou je reakce na špatný vývoj ekonomiky skoro okamžitá, zbytek kraje reaguje postupně. I v celé republice je dopad patrný spíše až v delším intervale. Je to především kvůli automobilce Škoda Auto, která rychle dokáže omezovat výrobu a tím i propouští zaměstnance, kterých má v okrese výrazně nejvyšší počet.

Od roku 2014 je zde vidět velký pokles počtu nezaměstnaných jak v Královéhradeckém kraji, tak i na Rychnovsku. Bylo to zapříčiněno návratem příznivého ekonomického období, celá ekonomika rostla. Pokles podílu nezaměstnanosti byl prakticky skoro stejný jak v Královéhradeckém kraji, tak i v okrese Rychnov nad Kněžnou, i když na Rychnovsku je pokles o něco větší. V následujících letech byla situace velmi podobná, a podíl nezaměstnanosti se dostával do velmi příznivé situace. Na konci roku 2016 je podíl nezaměstnanosti v kraji 3,76 %, na Rychnovsku dokonce 1,76 %. Takže lze pozorovat skoro 2 % rozdíl v nezaměstnanosti. Především nízká nezaměstnanost v okrese Rychnov nad Kněžnou je velkým tahounem celého kraje.

Tabulka 8 – Podíl nezaměstnanosti k listopadu 2017

Pramen: MPSV ČR

v %

Kraj, okresy	2016		2017										
	listopad	prosinec	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad
Královéhradecký kraj	3,53	3,76	3,85	3,72	3,46	3,04	2,82	2,73	2,87	2,82	2,69	2,57	2,51
Hradec Králové	4,15	4,29	4,36	4,21	3,93	3,55	3,38	3,22	3,33	3,33	3,13	2,95	2,82
Jičín	2,72	2,96	3,19	3,11	2,81	2,32	2,06	2,02	2,20	2,13	2,09	1,94	1,91
Náchod	3,94	4,40	4,52	4,36	4,04	3,47	3,16	3,10	3,28	3,28	3,10	3,00	2,99
Rychnov n. Kněž.	1,70	1,76	1,83	1,79	1,58	1,41	1,28	1,24	1,39	1,30	1,25	1,22	1,23
Trutnov	4,06	4,31	4,31	4,15	3,95	3,53	3,28	3,18	3,28	3,20	3,07	2,96	2,89

³ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let

Zdroj: cszo.cz

Tabulka 9 – neumístění uchazeči v evidenci úřadu práce k listopadu 2017

Pramen: MPSV ČR

Kraj, okresy	2016		2017										
	listopad	prosinec	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad
Královéhradecký kraj	13 516	14 270	14 640	14 186	13 204	11 690	10 888	10 562	11 031	10 872	10 375	9 963	9 780
Hradec Králové	4 786	4 924	5 014	4 860	4 558	4 149	3 963	3 822	3 949	3 938	3 750	3 576	3 452
Jičín	1 462	1 586	1 724	1 679	1 521	1 260	1 121	1 100	1 185	1 160	1 126	1 051	1 053
Náchod	3 011	3 318	3 415	3 303	3 061	2 641	2 414	2 379	2 487	2 482	2 350	2 285	2 279
Rychnov n. Kněž.	978	984	1 018	988	889	796	742	715	786	742	715	688	685
Trutnov	3 279	3 458	3 469	3 356	3 175	2 844	2 648	2 546	2 624	2 550	2 434	2 363	2 311

Zdroj: czso.cz

Rok 2017 byl ještě mnohem úspěšnější než předchozí roky. Od začátku roku klesl v okrese Rychnov nad Kněžnou podíl nezaměstnanosti o 0,53 % a v listopadu 2017 se dostal na 1,23 %. I nadále tak byl nejúspěšnějším okresem v celém kraji, jenž také zaznamenal vynikající čísla, a snižování nezaměstnanosti bylo zřetelné – od začátku roku se počet nezaměstnaných v evidenci úřadů práce snížil o 4 840, čímž se podíl nezaměstnaných snížil o 1,25 % a dosahoval výborného čísla 2,51 % podílu nezaměstnaných.

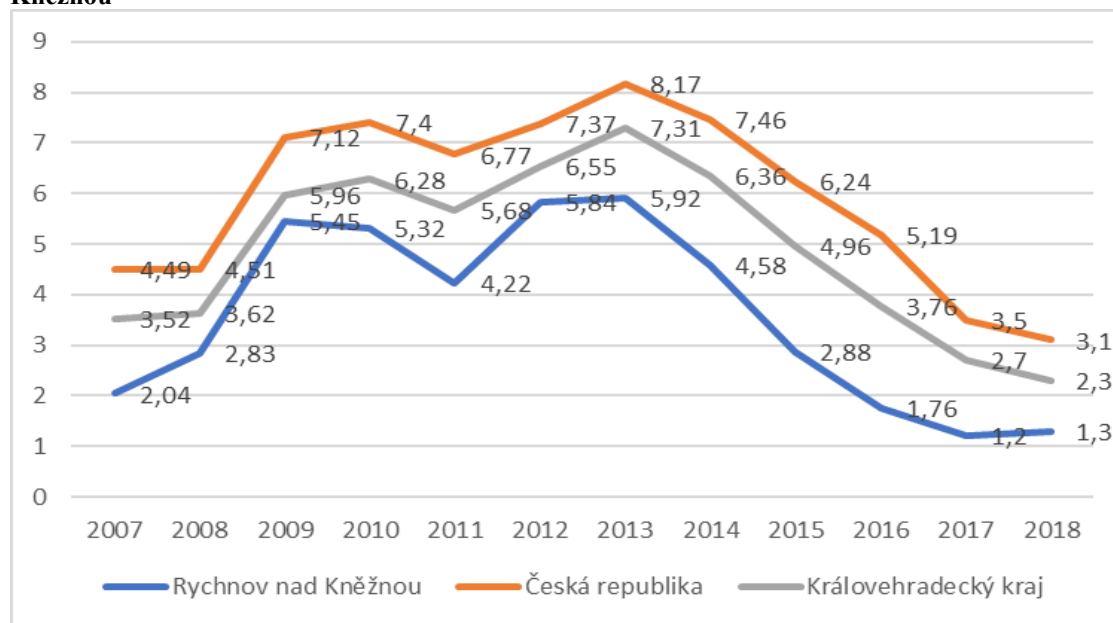
V roce 2018 nezaměstnanost přesáhla svou přirozenou hranici, jak v okrese Rychnov nad Kněžnou, tak i v celém kraji. Problém tedy už nebyl, jak zaměstnat nezaměstnané, ale kde sehnat zaměstnance pro stále více a více rostoucí poptávku firem. V Královéhradeckém kraji to bylo 12 721 volných míst na 8 706 dosažitelných uchazečů v evidenci úřadů práce. V Rychnovském okrese to bylo ještě horší, zde bylo 2 791 volných pozic a 745 uchazečů v evidenci úřadu práce. Tuto poptávku už v kraji, vzhledem i k okolnostem v okolních krajích, kde je nezaměstnanost také nízká, bude velmi složité řešit.

Ve srovnání je tedy okres Rychnov nad Kněžnou nejlepším okresem celého Královéhradeckého kraje, má výrazný podíl na velmi nízké nezaměstnanosti, kterou se pyšní jak okres Rychnov nad Kněžnou, tak i celý Královéhradecký kraj.

4.5 Komparace vývoje nezaměstnanosti a současného stavu okresu Rychnov nad Kněžnou a České republiky

V České republice je v současnosti 76 okresů a hlavní město Praha není v žádném z nich. Takže zde bude uvedeno porovnání ve vztahu části s celkem.

9 Graf: Vývoj nezaměstnanosti České republiky, Královéhradeckého kraje a okresu Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: czso.cz, vlastní úprava

Tabulka 10 – Vývoj podílu nezaměstnanosti České republiky a okresu Rychnov nad Kněžnou

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rychnov nad Kněžnou	2,04	2,83	5,45	5,32	4,22	5,84	5,92	4,58	2,88	1,76	1,2	1,3
Česká republika	4,49	4,51	7,12	7,4	6,77	7,37	8,17	7,46	6,24	5,19	3,5	3,1

Zdroj: czso.cz, mpsv.cz, vlastní tvorba

Nezaměstnanost v roce 2007 byla v okrese Rychnov nad Kněžnou na úrovni 2,04% podílu nezaměstnanosti a Česká republika měla podíl 4,49 %. V září roku 2008 v USA začíná krach na burze, který vyústil v ekonomickou krizi. Na nezaměstnanosti v České republice se to v roce 2008 prakticky neprojeví, vzroste jen lehce – o 0,02 %. V následujícím roce 2009 to je nárůst o 2,61 % na hranici 7,12 %. V rychnovském okrese nastala reakce na krizi hned v roce 2008, kdy nezaměstnaných přibýlo a jejich podíl se zvedl na 2,83 %, v následujícím roce byl nárůst podobný jako v celé České republice, a to 2,62 %. Dostal se tak na 5,45 %.

V roce 2010 je patrný rozdíl, zatímco v rychnovském okrese nezaměstnanost klesá o 0,13 %, v celé republice naopak nezaměstnanost roste, a to 0,28 %. V příštím roce už nastal pokles nezaměstnanosti jak v České republice, kde byla změna o 0,63 %, tak i v okrese Rychnov nad Kněžnou – tam byl pokles vyšší o 0,27 %, tedy 0,9 %, a tím pádem se nezaměstnanost pohybovala na 4,22 %. Česká republika byla na 6,77 % a rozdíl se dostal na 2,55% podíl nezaměstnanosti.

Rok 2012 znovu znamenal nárůst nezaměstnanosti. Zatímco v celé republice to byl nárůst o 0,6 %, a počet se tak znovu vrátil přes hranici sedmi procent na 7,37 %, v okrese Rychnov nad Kněžnou byl nárůst o 1,62 %, a to je vyšší o 1,02 % než průměr České republiky. V následujícím roce 2013 byl jev opačný. V okrese Rychnov nad Kněžnou byl jen velmi malý nárůst, a sice pouze o 0,08 %, tedy na 5,92 % podílu nezaměstnanosti. Česká republika měla nárůst o 0,8 % a dostala se na 8,17 %, což je nejvyšší sledovaná hodnota. Ovšem rozdíl mezi Českou republikou a Rychnovskem se snížil asi o 0,3 % na 2,25 %, z čehož se dá usoudit, že krize v roce 2012 a 2013 zasáhla Rychnovsko trochu více než průměr celé republiky.

Nezaměstnanost v roce 2014 klesala v celé České republice. Pokles byl o 0,71 % na 7,46 %. Okres Rychnov nad Kněžnou oproti tomu měl mnohem strmější pokles, a to o 1,34 % na 4,58 %, rozdíl se dostal na 2,88 % podílu nezaměstnanosti mezi okresem Rychnov nad Kněžnou a celou republikou. Následující rok 2015 zaznamenal ještě větší pokles. Okres Rychnov nad Kněžnou snížil nezaměstnanost o 1,7 % a dostal se znovu pod 3 % podílu nezaměstnanosti na 2,88 %. Česká republika měla také pokles přes jedno procento, a to přesně 1,24 %. Podíl nezaměstnaných byl tedy 6,24 %. Rozdíl mezi Českou republikou a okresem Rychnov nad Kněžnou se znovu zvýšil na 3,36 %.

Rok 2016 byl velmi podobný roku 2015, ekonomika se nacházela ve velmi dobré situaci a nezaměstnanost klesala. V okrese Rychnov nad Kněžnou však opět klesala více než v České republice. Nicméně rozdíl v poklesu už byl pouze 0,07 % – tedy pokles České republiky o 1,05 a okresu Rychnov o 1,12. Zvedl se znovu i rozdíl mezi republikou a Rychnovskem na 3,43 %. Rychnovský okres tedy vykazoval jednu z nejmenších nezaměstnaností v historii, a sice 1,76 % v kontrastu k České republice, kde číslo bylo 5,19 %, ale už se taky pomalu dostávala k podílu nezaměstnanosti, který zde byl před ekonomickou krizí.

Rok 2017 opět zaznamenal pokles nezaměstnanosti. Především Česká republika měla pokles o 1,79 % na 3,5 %. To byla nejnižší nezaměstnanost od roku 2007, kterou se pyšnil také okres Rychnov nad Kněžnou, ten se dostal dokonce na 1,2 % a byl i vůbec jedním z nejlepších ze všech okresů České republiky (viz. Příloha 4).

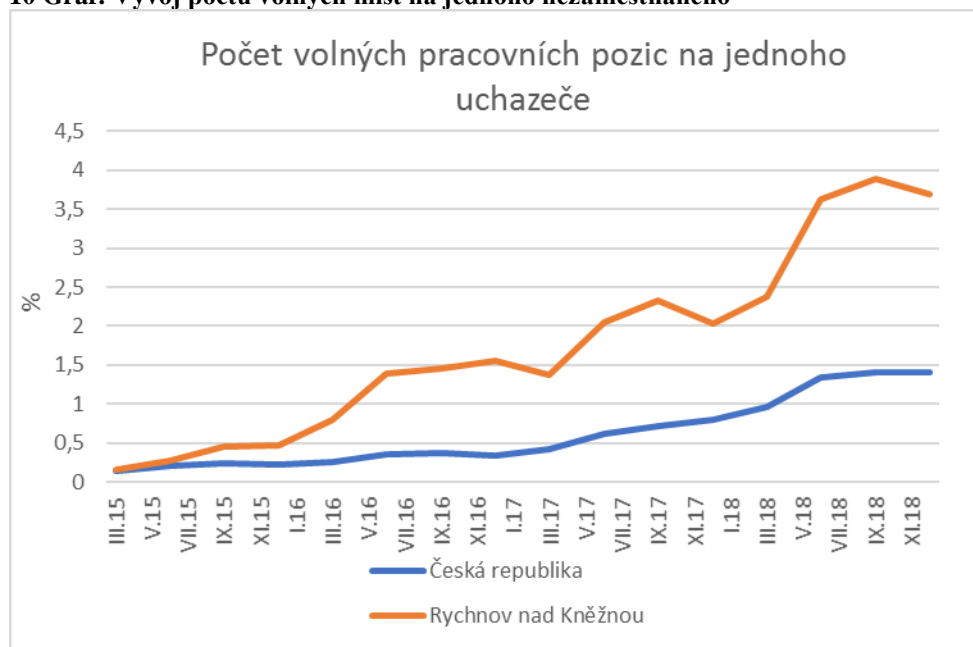
Rok 2018 znamenal jak pro okres Rychnov nad Kněžnou, tak i pro celou republiku nový problém, kde sehnat zaměstnance pro dostatečné zaplnění poptávky na trhu práce. V České republice počet volných pracovních pozic na konci roku 2018 byl 324 400 volných pracovních pozic v evidenci úřadu práce. Počet volných míst na jednoho uchazeče byl tedy v České republice 1,4 v okrese Rychnov nad Kněžnou to je 3,4 volných míst v evidenci úřadu práce na jednoho nezaměstnaného uchazeče. V Královéhradeckém kraji to tvořilo 1,3 volných pracovních míst na jednoho uchazeče. Vláda se bude snažit najít řešení mezi pracovníky ze zahraničí, ale tam je problém s legislativou, kterou se tedy bude vláda snažit pozměnit, aby se vše urychlilo a zaměstnanci dostali potřebná povolení pro práci v České republice rychleji. Způsob se zahraničními pracovníky je asi jediná možnost, jak v nejbližší době vyřešit nedostatek pracovníků. S velkým počtem pracovníků ze zahraničí už na Rychnovsku pracují a přináší to další problémy jako je zvýšená kriminalita, nedostatek ubytovacích kapacit a další problémy. Stát by se tedy měl snažit spolupracovat s okresy s těmito problémy a řešit je, aby pak při stejné pracovní poptávce v nějakém dalším regionu věděl, jak reagovat.

Tabulka 11 – Porovnání vybraných ukazatelů mezi Českou republikou a Rychnovem nad Kněžnou

	Česká republika			Rychnov nad Kněžnou		
	počet volných pracovních míst v tis.	počet nezam. v tis.	počet prac. míst na 1 nezam.	počet volných pracovních míst v tis.	počet nezam. v tis.	počet prac. míst na 1 nezam.
březen 2015	76,1	525,3	0,145	0,367	2,278	0,161
červen 2015	97	451,4	0,215	0,525	1,879	0,279
září 2015	108,6	441,9	0,246	0,76	1,699	0,447
prosinec 2015	102,5	453,1	0,226	0,761	1,607	0,474
březen 2016	117,3	443,1	0,265	1,029	1,283	0,802
červen 2016	133,9	384,3	0,348	1,334	0,961	1,388
září 2016	141	378,3	0,373	1,437	0,988	1,454
prosinec 2016	132,5	381,4	0,347	1,401	0,903	1,551
březen 2017	150,9	356,1	0,424	1,221	0,889	1,373
červen 2017	183,5	297,4	0,617	1,302	0,634	2,054
září 2017	206,1	284,9	0,723	1,478	0,635	2,328
prosinec 2017	213,8	265,5	0,805	1,529	0,750	2,038
březen 2018	253,5	264,0	0,960	1,681	0,709	2,371
červen 2018	301,5	223,8	1,347	2,242	0,618	3,628
září 2018	316,1	224,3	1,409	2,501	0,644	3,884
prosinec 2018	324,4	231,5	1,401	2,655	0,720	3,688

Zdroj: mpsv.cz/ vlastní tvorba

10 Graf: Vývoj počtu volných míst na jednoho nezaměstnaného

Zdroj: mpsv.cz/ vlastní tvorba

Nezaměstnanost v celé České republice se dostala na rekordně nízká čísla. Z tabulky 10 je vidět, že jenom za poslední 2 roky klesl počet nezaměstnaných skoro o polovinu a navíc stále pokračuje v klesající tendenci. Pomáhá tomu především příznivá ekonomika a

zvětšování výroby u nás, díky vysoké úrovni průmyslu a technické výroby v České republice, a také díky relativně levné pracovní síle. Tím zde roste velký počet pracovních pozic. Jak je vidět na grafu č. 10, už se skoro dostává přes hranici 1 volné pozice na 1 nezaměstnaného. V okrese Rychnov nad Kněžnou se to vyšplhalo dokonce na 3,4 volných pracovních pozic na 1 nezaměstnaného.

Z výše uvedeného srovnání je tedy vidět, že pozitivní ekonomická situace v posledních letech dostala nezaměstnanost na rekordně nízká čísla, a to jak v okrese Rychnov nad Kněžnou, tak i v celé České republice. Je zde vidět, že déle trvající příznivá situace postupně dokáže přibližovat nezaměstnanost celé republiky k okresu Rychnov nad Kněžnou, jenž je na tom ze všech nejlépe.

4.6 Struktura uchazečů v evidenci úřadu práce a volných pracovních pozic v evidenci úřadu práce

V evidenci úřadů práce v okrese Rychnov nad Kněžnou bylo k 31. 12. 2012 evidováno 3 216 uchazečů, z toho 1 659 žen, o 5 let později k datu 31. 12. 2017 už jejich počet klesl na 750, z toho 431 žen. Níže se podíváme, jak vypadala v roce 2012 a v roce 2017 struktura uchazečů, porovnáme je podle věku, dosaženého vzdělání, podle zaměstnání (CZ-ISCO) a podle toho, jak dlouho už jsou v evidenci. Všechny struktury budou také rozděleny i podle genderu na muže a ženy.

4.6.1 Struktura podle věku

Tabulka 12- Struktura podle věku a pohlaví k 31. 12. 2012 a 31. 12. 2017

	2012		2017	
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy
Věková struktura				
do 19 let	166	83	36	18
z toho do 18 let	53	20	9	5
20–24 let	469	217	55	26
25–29 let	352	181	65	43
30–34 let	334	190	62	42
35–39 let	404	236	67	42
40–44 let	331	182	87	64
45–49 let	314	186	55	25
50–54 let	371	198	94	61
55–59 let	398	181	145	84
60–64 let	74	5	80	19
nad 65 let	3	0	4	2
Průměrný věk	37,8	38,0	44,1	43,0

Zdroj: mpsv.cz, vlastní tvorba

Velmi příznivá situace změnila za 5 let situaci na trhu práce v regionu Rychnov nad Kněžnou. Zájem je o ženy i muže v podstatě stejný a uplatnění nachází skoro všichni. Vzrostl průměrný věk uchazečů, a to je v důsledku, že uchazeči pod 50 let nemají problém najít práci. Uchazeči pod 50 let v evidenci klesli o 80 % za 5 let.

U uchazečů nad 50 let už pokles není takový, i když i o tyto uchazeče je mezi firmami zájem. Problém nastává u uchazečů nad 60 let, zde je lehký nárůst uchazečů a ani příznivá ekonomická fáze, ve které se zrovna nacházíme, nemá vliv na jejich zaměstnaní.

4.6.2 Struktura podle vzdělání

Tabulka 13 – Struktura podle vzdělání za rok 2012 a rok 2017

	2012		2017	
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy
Vzdělanostní struktura				
Bez vzdělání, neúplné	7	3	4	3
Základní	740	374	179	96
Střední	1457	681	317	165
Střední s maturitou	859	514	193	120
Vysokoškolské	153	87	57	42

Zdroj: mpsv.cz, vlastní tvorba

U uchazečů bez vzdělání nebo s neúplným vzděláním dokáže nastat situace snižovat nezaměstnanost.

Základní vzdělání má situaci velmi příznivou, pokles je u mužů i žen přes 75 %. A to i přes jejich nízkou kvalifikaci ukazuje, že firmy hledají hlavně lidi a pak si je dokáží vyškolit na danou práci.

Uchazeči se středním vzděláním a středním vzděláním zakončeným maturitou, kterých je v regionu výrazně nejvíce také nacházejí uplatnění, oproti roku 2012, kdy bylo skoro 3400 evidovaných uchazečů, se situace v roce 2017 výrazně změnila a práci našlo přes 2600 uchazečů. Rozdíl není ani mezi muži a ženami oba mají pokles prakticky stejný.

Vysokoškolsky vzdělaní uchazeči mají nejnižší pokles, horší jsou pouze uchazeči bez vzdělání nebo s neúplným vzděláním. Ženy našly práci v 50 % případů, což je v současné situaci poměrně vysoké číslo, u mužů je situace lepší, ale stejně zde není tak vysoký zájem o vysokoškolsky vzdělané uchazeče, jako u těch s alespoň základním vzděláním.

Je zde vidět, že je v okrese Rychnov nad Kněžnou zájem o zaměstnance, a to především pro ty s dokončeným, alespoň základním vzděláním. Téměř zde není vidět rozdíl mezi muži a ženami. Vysokoškolští uchazeči naopak práci tak snadno nehledají, a to i přes ekonomickou situaci, v níž se zdejší okres nachází. Je očividný velký rozdíl mezi muži a ženami.

4.6.3 Struktura podle zaměstnaní

Struktura podle zaměstnaní CZ-ISCO je podle Českého statistického úřadu dělena do 10 řádů. Ty jsou očíslovány od 0–9 podle klasifikace, do které daná práce patří.

- 0 – Zaměstnanci v ozbrojených silách
- 1 – Zákonodárci a řídicí pracovníci
- 2 – Specialisté
- 3 – Techničtí a odborní pracovníci
- 4 – Úředníci
- 5 – Pracovníci ve službách a prodeji
- 6 – Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství
- 7 - Řemeslníci a opraváři
- 8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři
- 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Tabulka 14 – Struktura podle zaměstnaní za rok 2012 a 2017

Struktura podle zaměstnaní	2012		2017	
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy
tř. 1 CZ-ISCO	10	2	8	2
tř. 2 CZ-ISCO	96	60	29	18
tř. 3 CZ-ISCO	95	37	46	23
tř. 4 CZ-ISCO	331	246	99	83
tř. 5 CZ-ISCO	505	373	144	101
tř. 6 CZ-ISCO	56	32	18	9
tř. 7 CZ-ISCO	442	62	55	5
tř. 8 CZ-ISCO	328	91	113	49
tř. 9 CZ-ISCO	662	381	207	122
tř. 0 CZ-ISCO	1	0	0	0
tř. CZ-ISCO neuvedena	690	375	31	14

Zdroj: mpsv.cz, vlastní tvorba

Podle tabulky je zřejmé, že zájem je o prakticky uchazeče ze všech sfér. Výrazně největší zájem je o řemeslníky a opraváře, počet uchazečů na tyto pozice klesl ze 442 na 55, což je skoro 90 % pokles. Nejnižší zájem je o technické a odborné pracovníky, tam je pokles kolem 52 %.

4.6.4 Doba evidence uchazečů

Tabulka 15 – Struktura uchazečů podle délky evidence na úřadu práce za rok 2012 a 2017

	2012		2017	
	Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy
Doba evidence uchazečů				
do 3 měsíců	1175	448	410	225
3–6 měsíců	744	425	135	77
6–9 měsíců	353	205	55	35
9–12 měsíců	279	147	43	25
12–24 měsíců	368	235	40	21
nad 24 měsíce	297	199	67	43

Zdroj: mpsv.cz, vlastní tvorba

Zájem o pracovníky v okrese Rychnov nad Kněžnou je velmi dobře vidět z tabulky 15, kde lze pozorovat, že na rozdíl od roku 2012 uchazeči v roce 2017 ubývají skoro rovnoměrně.

Můžeme zde pozorovat velmi často frikční nezaměstnanost, protože poptávka na trhu práce je opravdu veliká. Zajímavé je, že zde je velký pokles dlouhodobě nezaměstnaných, kteří představují často velký problém, práci si našlo přes 80 % uchazečů, kteří byli v evidenci déle než 2 roky.

4.6.5 Struktura volných pracovních pozic v evidenci úřadu práce

Tabulka 16 – Struktura volných pozic podle požadované vzdělání

	2017
Vzdělanostní struktura	
Bez vzdělání, neúplné	3
Základní	817
Střední	528
Střední s maturitou	149
Vysokoškolské	32

Zdroj: mpsv.cz, vlastní tvorba

Z úřadem práce nabízených pozic je jasně patrné, že podniky hledají spíše řadové dělníky, a vzdělání pro ně nehraje skoro žádnou roli – na 817 pozic stačí pouze ukončená základní škola.

Dále je zde vidět velmi velký zájem o vyučené lidi, protože je zde velký nedostatek řemeslníků, a tak i poptávka po těchto lidech je také velmi vysoká.

Pro absolventy vysokých škol v Rychnovském regionu, není tak veliká poptávka jako o ostatní zaměstnance, to bylo vidět už i u nižším poklesu v evidencích úřadu práce mezi lety 2012 a 2017 v tabulce číslo 13.

Tabulka 17 – Struktura volných pozic podle CZ-ISCO

	2017
Podle CZ-ISCO	
tř. 1 CZ-ISCO	9
tř. 2 CZ-ISCO	51
tř. 3 CZ-ISCO	81
tř. 4 CZ-ISCO	37
tř. 5 CZ-ISCO	141
tř. 6 CZ-ISCO	14
tř. 7 CZ-ISCO	275
tř. 8 CZ-ISCO	767
tř. 9 CZ-ISCO	154
tř. 0 CZ-ISCO	0

Zdroj: mpsv.cz, vlastní tvorba

Z tabulky 16 je vidět, že zájem je na Rychnovsku jednoznačně o montéry a pracovníky na obsluhu strojů a zařízení, ty zaujímají 767 z 1529 úřadem práce evidovaných pracovních pozic, které mají požadavky v rámci CZ-ISCO. Velký zájem je zde i o řemeslníky a opraváře, o pomocné pracovníky, pracovníky ve službách a prodeji.

Ze struktury pracovních pozic je vidět, že firmy hledají především řadové pracovníky, a to především na montážní linky. Proto je evidentní, že vzdělání zde v podstatě nehraje roli – u více než 55 % nabízených pozic firmám stačí ukončené základní vzdělání a na 1345 pracovních pozic stačí střední vzdělání bez maturity.

4.6.6 Porovnání struktury uchazečů a volných pracovních pozic

Když porovnáme strukturu nabízených pracovních pozic a uchazečů v evidenci úřadu práce, je vidět, že pracovníci s nižším vzděláním mají obrovský výběr pozic. Z 500 uchazečů, kteří jsou v evidenci úřadu práce, se vzděláním středním a nižším, je zde pro ně evidováno 1 345 pozic, což jsou skoro 3 volné pozice na jednoho zaměstnance.

U středního vzdělání s maturitou už je to 0,77 volných pozic v evidenci úřadu práce na jednoho evidovaného uchazeče. U vysokoškolského vzdělání je toto číslo ještě horší, a sice 0,56 volných pozic v evidenci úřadu práce na evidovaného uchazeče.

V hledání uchazečů podle kategorie CZ-ISCO je zde obrovský nepoměr u skupiny 8, kterou představují montéři a obsluha strojů a zařízení. V evidenci je zde 113 uchazečů a 767 volných pracovních pozic, což znamená skoro 7 volných míst na jednoho uchazeče. Podobně jsou na tom i řemeslníci a opraváři, tam je skoro 5 volných míst na jednoho uchazeče.

Zajímavé je, že pro třídu 9, kde jsou nekvalifikovaní a pomocní pracovníci, ani přes opravdu velké množství volných pracovních pozic, a sice 154, není toto množství dostačující, protože v evidenci je jich 207. To znamená 0,74 volných míst na jednoho uchazeče.

Výsledky a diskuse

4.7 Vyhodnocení nezaměstnanosti a budoucí vývoj

Nezaměstnanost v regionu Rychnov nad Kněžnou se dostala na rekordně nízká čísla, kterým dopomohl především závod Škoda Auto, a. s., v Kvasinách, který zaměstnává okolo 9 000 lidí. Navíc má velký počet přidružených firem, což znamená, že v průmyslové oblasti okolo kvasinského podniku pracuje asi 13 000 lidí. Dále tu sídlí několik dalších tradičních firem, které zaměstnávají přes 500 zaměstnanců, mezi ně patří např. Assa Abloy, Pewag, ESAB, Federal Mogul, Orsil a jiné.

Budoucí vývoj nezaměstnanosti bude určitě záviset na tom, jestli vydrží ekonomika v růstu, nebo nastane nějaký velký propad. Mohli jsme totiž sledovat, že v regionu byla vždy velmi rychlá reakce na nepříznivé ekonomické cykly. Pokud nic takového nenastane, neočekává se, že by nějaký zaměstnavatel propouštěl, spíše bude zájem o zaměstnance dále přetrvávat. Nárůst se neočekává, jelikož především Škoda Auto už podle svého vyjádření neplánuje rozšiřovat svou výrobu.

Nízká nezaměstnanost s sebou nese další problémy, které region bude muset řešit. Jde především o nedostatek pracovních sil, tento problém bude velmi složitý. Škoda Auto dokonce zařídila i svozy do práce z okolních regionů, má 4 trasy – z Pardubic, Svitav, Hradce Králové a Králík. Tento nápad byl v celku úspěšný, problémem je, že většina okolních regionů už má také velmi nízkou nezaměstnanost, a ani v nich tedy není dostatek pracovních sil. Na Rychnovsku je také zaměstnáno přes 8500 cizinců, kteří jsou prozatím jediným účinným řešením dané situace. Chybí zde i potřebná infrastruktura, čímž je ztížena mobilita zaměstnanců z větších vzdáleností. V podstatě každá obec, která leží na cestě do průmyslové oblasti okolo Kvasin, plánuje obchvaty své obce. Ale i přes slíbenou státní podporu se ještě nezačal stavět ani jeden obchvat. Ten nejdůležitější, který by odklonil dopravu u Solnice, byl naplánován už v roce 2011, stavba však stále nezačala.

4.8 Návrhy opatření na řešení situace

1. Návrh opatření

Přestože je Rychnov nad Kněžnou vzdálen od Polska pouze 25 km vzdušnou čarou je mezi Rychnovskem a Polskem velice špatné propojení. Ke zlepšení infrastruktury by velmi pomohlo především rozšíření silnice I/14 v úseku Náchod – Rychnov nad Kněžnou, protože současný stav je absolutně nedostačující. Rekonstrukcí dané silnice by se mohl zvýšit počet polských občanů, kteří tak měli lepší přístup do rychnovského regionu. Další důležité zlepšení v infrastruktuře by podpořilo dokončení dálnice D11 až na hranice Polska. To by také velmi zlepšilo dostupnost polským občanům.

2. Návrh opatření

Dalším řešením jsou pracovní síly ze zahraničí, je to určitě opatření, které bude aplikovat většina firem v regionu Rychnov nad Kněžnou. Jak již bylo řečeno, v současnosti je zde zaměstnáno už přes 3 000 lidí ze zahraničí, a další budou pravděpodobně přibývat. Důležité tedy bude vytvořit dostatečný počet ubytovacích kapacit, který však již je v Rychnově a okolí na svém maximu. Bylo by tak vhodné využít volné kapacity v jiných regionech a používat zde znovu svozy zaměstnanců, které už Škoda Auto aplikuje.

3. Návrh opatření

Další návrh je závislý na návrhu číslo 1, protože při zlepšení infrastruktury mezi Rychnovskem a Polskem by se mohly dělat také svozy z Polské strany, kde je velký potenciál na nalezení nových zaměstnanců.

4. Návrh opatření

Zájem v rychnovském regionu je z největší části především o technické pracovníky. Vzhledem k tomu, že většina firem v regionu obchoduje s Německem, bylo by dobré zajistit dostatek kvalifikačních kurzů, v nichž by bylo možné získat, alespoň základy němčiny.

5. Návrh opatření

Možným řešením, kde sehnat pracovníky by mohla být výstavba ubytovacích prostor ve větší míře, protože kapacity v okolí průmyslové zóny v Kvasínách jsou nedostačující by obytné prostory mohli vznikat i dále, a z daných míst by mohli vést svozy, aby nebyla přetěžována už tak přeplněná infrastruktura v oblasti.

6. Návrh opatření

Centra pro pracovníky ze zahraničí a místa na rekreaci. Ta by mohla řešit zvýšenou kriminalitu v dané oblasti, jelikož spousta lidí po ukončení směny chodí do hospod nebo konzumují alkohol jinde a nemají v podstatě jiné vyžití. Kdyby se jim zvýšila možnost na nějaké volnočasové aktivity mohla by se tím zmenšit kriminalita.

5 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo ukázat vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou podle dat, jež byla získána z veřejně přístupných statistik, Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí, které mají pod svou správou úřady práce.

V úvodu je zmíněna důležitá část historie České republiky, která změnila náš politický systém. Ze socialistické republiky se přešlo na kapitalistickou, a to přineslo spoustu změn v zaměstnanosti. Začal se zde objevovat i jev s názvem nezaměstnanost, již přináší tržní ekonomika společně se spoustou dalších jevů. V teoretické části jsou popsány pojmy důležité pro tuto práci. Nachází se tam také vysvětlení základních teoretických otázek. Nejprve je nastíněn význam, je zmíněno, jak vůbec vypadá trh práce s ukázkou jeho nabídky a poptávky, a je řečeno i, kdo jí představuje. Následuje podoba rovnováhy trhu práce, jeho různé dělení a zvláštnosti. Poté je vysvětlen pojem nezaměstnanost, ukázáno její měření, dělní podle různých hledisek, jsou naznačeny důsledky, které přináší, možnosti, jak proti ní stát může bojovat a důležité ukazatele, pomocí nichž jsou představeny ekonomické důsledky nezaměstnanosti.

Vývoj nezaměstnanosti v této práci je sledován od roku 2007, kdy v okrese došlo ke změně. 3 obce se podle evidence Českého statistického úřadu přesunuly ze správy okresu Rychnov nad Kněžnou do okresu Hradec Králové. Nezaměstnanost v rychnovském okrese byla nejvíce ovlivněna dvěma krizemi, které přišly v roce 2008 a v roce 2012. Do podzimu roku 2008 byl podíl nezaměstnaných osob okolo 2 %, ale pak v září propukla ve Spojených státech amerických ekonomická krize, která se následně rozšířila prakticky do celého světa. Na zaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou se projevila v roce 2009, kdy se podíl nezaměstnaných osob zvýšil o 3 %, a volná pracovní místa se velmi snižovala. V dalších letech následoval pozvolný pokles nezaměstnanosti, jenž byl přerušen v roce 2012, protože se objevila krize, tzv. Dluhová krize, ta propuká v eurozóně. Na Českou republiku má velký vliv stejně jako na celou Evropu. Krize přetrvává i v roce 2013, kdy byl podíl nezaměstnaných na nejvyšší úrovni ze všech sledovaných období. Následující roky už jsou příznivější, nezaměstnanost klesá a rostou i nová volná pracovní místa. V roce 2016 nezaměstnanost nabyla rekordního 1,76% podílu nezaměstnaných osob, a Rychnov nad Kněžnou se tak stává okresem s nejnižší nezaměstnaností, a to ve srovnání se všemi okresy České republiky. I nadále zůstává velká nabídka pracovních pozic, naopak se zde vyskytuje nový problém s nedostatkem zaměstnanců. Rok 2017 pokračoval v trendu, v říjnu téhož roku dokonce dosáhl svého nového maxima, a sice 1,2% podílu nezaměstnaných osob. V roce 2018 se nezaměstnanost skoro neměnila, ale nastal zde velký nedostatek zaměstnanců. Firmy, které by mohli zvyšovat svou výrobu v dané ekonomické situaci, kvůli nedostatku lidských zdrojů nemohou.

V porovnání Královéhradeckého kraje a okresu Rychnov nad Kněžnou jsme došli k závěru, že rychnovský okres má mezi ostatními okresy Královéhradeckého kraje nejnižší nezaměstnanost a také má největší zásluhu na snižování nezaměstnanosti v celém kraji. Jsou zde i zajímavé údaje jak rychlostí reakcí na nepříznivé ekonomické události, ale i na ty příznivé. Můžeme to pozorovat v roce 2008, kdy nezaměstnanost v celém kraji mírně roste, v některých okresech dokonce klesá, na Rychnovsku však vyrostla skoro o 1% podíl nezaměstnaných osob. Opačný úkaz byl zaznamenán v roce 2010, i když na Rychnovsku už nezaměstnanost klesá, v kraji stále roste. V roce 2012 byl tento úkaz podobný, tentokrát nezaměstnanost rostla v celém kraji, ovšem na Rychnovsku bylo tempo růstu skoro

dvojnásobné. V následujícím roce je to však opačné, nezaměstnanost v kraji stoupala skoro o celé 1 %, v okrese Rychnov nad Kněžnou to však bylo pouhých 0,08 %. V následujících letech už jsou poklesy podobné, ale na Rychnovsku je oproti celému kraji nezaměstnanost skoro poloviční. Rychnovský okres má tedy velmi důležitý podíl na tom, že se Královéhradecký kraj řadí mezi kraje s nejnižší nezaměstnaností.

Porovnání s nezaměstnaností v České republice je velice podobné. Oproti pomalé reakci celé republiky, zde můžeme vidět rychlou reakci na ekonomické situace, což se projevuje se zpožděním. Jinak je nezaměstnanost na Rychnovsku podstatně nižší než v celé České republice, ale v roce 2017 už se tento rozdíl snižuje. Je to způsobeno tím, že na Rychnovsku už nemá v podstatě, jak klesat, i přes velikou nabídkou pracovních příležitostí jsou někteří lidé stále nezaměstnaní. V tom se nezaměstnanost v České republice začíná velmi podobat, protože je zde také velké množství pracovních příležitostí. Počet volných pracovních míst na jednoho uchazeče se v evidenci úřadu práce pomalu dostává k jedné. O téma nedostatku pracovních sil se už velmi zajímá vláda a mnoho ekonomů, takže bude zajímavé ho i nadále sledovat.

V roce 2017 došlo ve sledování struktury nezaměstnaných oproti roku 2012 ke spoustě změn. Je očividný velký zájem o mladé uchazeče. Čím dál tím méně je požadována praxe. Velké změny k lepšímu měli v podstatě všichni uchazeči o zaměstnání ve věku pod 60 let. Nad 60 let je i v takto příznivých podmínkách, jaké na Rychnovsku panují, stále velmi obtížné se uplatnit. Také bylo možné sledovat velký zájem firem o uchazeče s nižším vzděláním. Pro ně je velký prostor především v průmyslové výrobě, což je vidět i podle struktury CZ-ISCO, kde je zájem především o montéry a lidi na obsluhu montážních linek. Velké množství pracovních pozic našli i řemeslníci a opraváři. Velmi pozitivně vychází ze struktury i dlouhodobě nezaměstnaní, tam byl mezi lety 2012 a 2017 zaznamenán pokles o 80 %, což je velice přívětivé, jelikož zaměstnat dlouhodobě nezaměstnané je velmi složité. Nároky firem, podle struktury jsou až na pár výjimek podobné jako struktura nezaměstnaných. Především je vidět, že vzdělání zde vůbec nehraje roli, a nabídka o pozic, kde stačí pouze základní vzdělání je opravdu vysoká. Na druhou stranu, když nepočítáme strukturu lidí, kteří jsou úplně bez vzdělání, je zde nízký zájem o vysokoškolsky vzdělané lidi. To je velmi zajímavý jev vzhledem k nastavení vzdělávacího systému. V CZ-ISCO jsou na Rychnovsku jednoznačně nejvíce žádaní montéři a obsluha montážních strojů. Ideálním uchazečem v okrese Rychnov nad Kněžnou nám je tedy člověk mladší 60 let, který má nižší vzdělání a má zájem o práci montéra nebo o obsluhování montážních strojů. To je způsobeno silnou poptávkou po zaměstnancích od firmy Škoda Auto, a.s., jež rozšiřuje a modernizuje svůj závod v Kvasinách.

Jak nám tedy vývoj nezaměstnanosti v okrese Rychnov nad Kněžnou, tedy v okrese s nejnižší nezaměstnaností, ukazuje, je zřejmé, že největší zásluhu na tom má především automobilka Škoda a její závod. V okrese Rychnov nad Kněžnou zaměstnává přes 9 000 lidí. To znamená, že v průměru každý 10 občan okresu Rychnov nad Kněžnou dělá ve Škoda Auto. Navíc má spoustu přidružených firem, které také napomohly snížit nezaměstnanost na poměrně nízká čísla. Ale takový stav nemá pouze pozitiva. Velká potřeba pracovní síly se velmi podepsala v různých oblastech. Menší podnikatelé zde téměř nemohou najít pracovníky, jelikož nemohou konkurovat mzdám, které automobilka nabízí. Špatná situace je i s infrastrukturou. Škoda auto totiž zaměstnává také velký počet pracovníků ze zahraničí, a to především z bývalých postkomunistických zemí. Setkáváme se tak s nedostatkem ubytovacích kapacit. Výrazně se zvýšila cena za bydlení. Vzniká zde

tak velké spousta ubytoven, v nichž jsou některé i nelegální. Přísun velkého množství lidí, zde také výrazně zvýšil kriminalitu.

Cílem práce bylo zjistit, jak vypadal vývoj v minulosti, ale také předpokládaný vývoj nezaměstnanosti v budoucnu. Ten bude zůstat na nízkých číslech, pokud ovšem vydrží současná ekonomická situace. Snižování nezaměstnanosti už prakticky není možné v regionu Rychnov nad Kněžnou. Dá se říci, že lidé, kteří na Rychnovsku chtějí pracovat, už pracují. Vzniká však nový problém, a sice, jak uspokojit zájem firem po zaměstnancích, který je zde opravdu veliký. Jde o téma, které se bude řešit i v celostátním měřítku. A bude velmi zajímavé sledovat vývoj nezaměstnanosti nejen v okrese Rychnov nad Kněžnou, ale i v celé České republice.

6 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

- BRČÁK, Josef., & SEKERA, Bohuslav. (2010). *Makroekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., ISBN 978-80-7380-245-5
- BRČÁK, Josef., SEKERA, Bohuslav., & STARÁ, Dana. (2014). *Makroekonomie - teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., ISBN 978-80-7380-492-3.
- BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.
- HOLMAN, Robert. *Ekonomie, 5. vydání: sbírka řešených otázek a příkladů*. V Praze: C. H. Beck, (2012). Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-333-5.
- JÍROVÁ, Hana. (1999). *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze. ISBN 80-7079-635-9.
- JUREČKA Václav, a. kolektiv. (2013). *Makroekonomie 2, aktualizované vydání*. Praha: Grada Publishing, a.s., ISBN 978-80-247-4386-8.
- KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Praha: Oeconomica, (2013). 242 s. ISBN 978-80-245-1930-2.
- MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.
- NĚMEC, Otakar. (2002). *Lidské zdroje na trhu práce*. Praha: Nakladatelství Oeconomica. ISBN 80-245-0350-6.
- SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 18. vydání*. Přeložil Martin GREGOR. Praha: NS Svoboda, (2007). ISBN 978-80-205-0590-3.
- SIROVÁTKA, Tomáš. – MAREŠ, Petr. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.
- ROJÍČEK, Marek, Vojtěch SPĚVÁČEK, Jan VEJMĚLEK, Eva ZAMRAZILOVÁ a Václav ŽDÁREK. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, (2016). Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5858-9.

Internetové zdroje

ČSÚ: *Změna výpočtu ukazatele registrované nezaměstnanosti* [online]. 2012 [cit. 2018-02-07]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/czso/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezamestnanosti20121107

ESFČR: *OP Zaměstnanost 2014 - 2020* [online]. 2013 [cit. 2018-02-05]. Dostupné z:

<https://www.esfcr.cz/programy/op-zamestnanost>

MPSV: *O Úřadu práce České republiky* [online]. [cit. 2018-01-08]. Dostupné z:

<http://portal.mpsv.cz/upcr/oup>

Orlickytydenik.cz: *Nízká nezaměstnanost na Rychnovsku není žádná výhra* [online]. 2017

[cit. 2018-01-19]. Dostupné z: <http://www.orlickytydenik.cz/nizka-nezamestnanost-na-rychnovsku-neni-zadna-vyhra/>

Blesk.cz: *Škoda Auto Kvasiny má téměř 8500 lidí, masivní nábor skončil* [online]. 2018

[cit. 2018-02-07]. Dostupné z: http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-live-ekonomika/520140/skoda-auto-kvasiny-ma-temer-8500-lidi-masivni-nabor-skoncil.html?utm_source=blesk.cz&utm_medium=copy

Rychnovsky.denik.cz: *Obchvat má začít růst příští rok* [online]. 2016 [cit. 2018-02-03].

Dostupné z: https://rychnovsky.denik.cz/zpravy_region/obchvat-ma-zacit-rust-pristi-rok-20161020.html

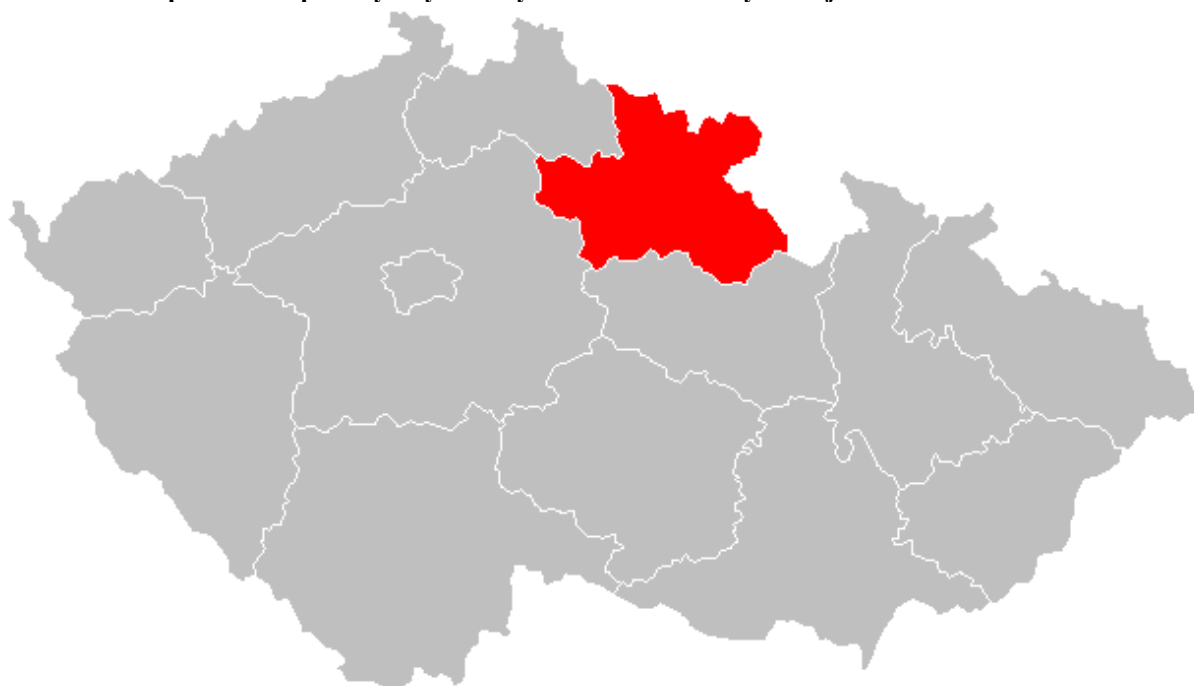
EUR-lex: *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Koncept flexicurity* [online]. Evropský hospodářský a sociální výbor, 2015 [cit. 2018-03-13].

Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1520949957302&uri=CELEX:52007AE0999>

7 Přílohy

Příloha 1 – Mapa České republiky s vyznačeným Královéhradeckým krajem	53
Příloha 2 – Mapa Královéhradeckého kraje.....	54
Příloha 3 – Mapa krajů České republiky a výše nezaměstnanosti v nich	54
Příloha 4 – Tabulka nejlepších okresů podle podílu nezaměstnaných osob k 31. 12. 2017	55
Příloha 5 – Mapa největších podniků v okrese Rychnov nad Kněžnou.....	55
Příloha 6 - Geografická mapa Královéhradeckého kraje	56
Příloha 7 - Areál Škoda Auto závod Kvasiny	56

Příloha 1 – Mapa České republiky s vyznačeným Královéhradeckým krajem

Zdroj:http://wiki.rvp.cz/Kabinet/Mapy/Mapa_%C4%8CR/Mapy_kraj%C5%AF_%C4%8CR/Kr%C3%A1lovehradeck%C3%BD_kraj

Příloha 4 – Tabulka nejlepších okresů podle podílu nezaměstnaných osob k 31. 12. 2017

Okres	Dosažitelní uchazeči 15 - 64	Podíl nezaměstnaných osob	Volná pracovní místa
Praha-východ	1 495	1,30 %	7 133
Rychnov nad Kněžnou	690	1,40 %	1 529
Praha-západ	1 662	1,80 %	2 861
Benešov	1 223	2,00 %	1 283
Jičín	1 074	2,10 %	1 287
Cheb	1 305	2,20 %	2 423
Pelhřimov	1 039	2,20 %	1 807
Plzeň-jih	887	2,20 %	3 263
Plzeň-město	2 724	2,20 %	6 288
Mladá Boleslav	1 808	2,20 %	4 446
Ústí nad Orlicí	2 059	2,30 %	3 954
Domažlice	912	2,30 %	1 806
Jindřichův Hradec	1 445	2,50 %	1 186
Písek	1 112	2,50 %	1 522
Pardubice	2 828	2,50 %	12 01
Klatovy	1 513	2,70 %	1 811
Zlín	3 416	2,70 %	2 482

Zdroj: mpsv.cz, vlastní tvorba

Příloha 5 – Mapa největších podniků v okrese Rychnov nad Kněžnou
mapa podniků

Zdroj: <http://www.frogmole.estranky.cz/fotoalbum/maps/mapa---okres-rychnov-nad-kneznou/mapa-podniku.jpg---.html>

Příloha 6 - Geografická mapa Královéhradeckého kraje

Příloha 7 - Areál Škoda Auto závod Kvasiny

Zdroj: https://hradec.idnes.cz/rozvoj-skoda-kvasiny-ma-dopad-na-platy-v-regionu-fup-/hradec-zpravy.aspx?c=A161227_2294827_hradec-zpravy_the